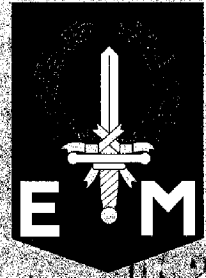

T79 A25 I

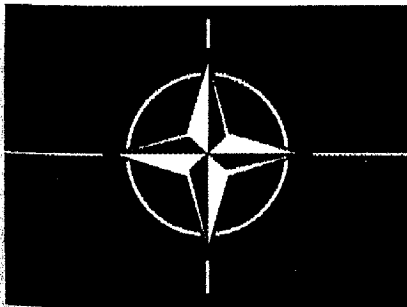
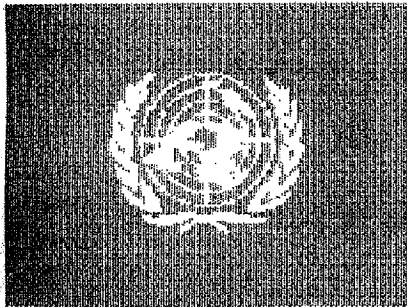
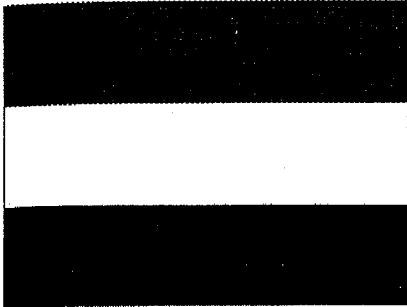

INFO-SCOOP

INL
11.2915
3
10

Scale 1:4 500 000

INHOUDSOPGAVE

VAN DE REDACTIE	2
COLOFON;	2
GEBEURTENISSEN IN EN OM VOORMALIG JOEGOSLAVIË VAN 01 T/M 15 OKTOBER	3
KROATIË	3
BOSNIË-HERCEGOVINA POLITIEK	3
BOSNIË-HERCEGOVINA MILITAIR	3
NOORD-BOSNIË-HERCEGOVINA	4
VERENIGDE NATIES/ EUROPESE UNIE/ NAVO	5
NEDERLANDSE VN-MILITAIRES	5
MACEDONIË	6
OORLOGSTRIBUNAAL VOOR JOEGOSLAVIË	6
GEBEURTENISSEN IN ANGOLA VAN 28 SEPTEMBER TOT 12 OKTOBER	7
CONFERENTIE IN BRUSSEL BIJDT HOOP	7
INTERNATIONALE HULP	7
ANGOLESE LEIDERS ONTMOETEN ELKAAR IN BRUSSEL	7
SAVIMBI IN PARIJS	7
PRESIDENT DOS SANTOS IN LISSABON	8
VOORTGANG QUARTERING-AREAS	8
VERTREK DEMINING-DETACHEMENT UITGESTELD	8
STAAKT HET VUREN IN CABINDA	8
DEVALUATIE KWANZA	9
NIEUWE VN COMMANDANT VOOR ANGOLA	9
OVERZICHT MIDDEN-OOSTEN VAN 01 T/M 15 OKTOBER	10
NAWEEËN VAN OSLO-2	10
INFO-SPECIAL GEORGIE	12
MOEIZAAM OP WEG NAAR VERKIEZINGEN	12
GEORGIE	12
ONTWAPENEN VAN PARA-MILITAIRE EENHEDEN	13
ABCHAZIE	13
BINNENLANDSE POLITIEK	13
OSSETIE	15
REGIONALE POLITIEK	15
SLEUTELPERSONEN IN CONFLICTEN IN ABCHAZIË EN OSSETIE	16
REFERENDUM VAN EEN "DEMOCRATISCH" GEKOZEN LEIDER	17
INFO SPECIAL COMOREN	18
FRANKRIJK MAAKT EINDE AAN COUP	18
OVERZICHT VAN DE GEBEURTENISSEN	19
WESTELIJKE SAHARA, MAROKKAANS JA OF NEE?	21
MAROKKO	21
WESTELIJK SAHARA	21
RECENTE ONTWIKKELINGEN	22
UNMANNED AERIAL VEHICLES (UAV)	24
UAV'S IN BOSNIË-HERCEGOVINA	24

VAN DE REDACTIE

Elnt P.W.T.S Menting

In deze Info-Scoop treft u de volgende onderwerpen aan: Een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen in het voormalige Joegoslavië van 01 tot en met 15 oktober. Een overzicht van de laatste ontwikkelingen in Angola tot en met 12 oktober waarin inmiddels een verdere toenadering tussen de oude rivalen, de FAA en de UNITA, heeft plaats gevonden. Mede hierdoor heeft een aantal landen de Angolese regering economische steun toegezegd.

De ontwikkelingen in het Midden-Oosten worden op de voet gevolgd door de Tlnt Visser. In zijn artikel worden de naweën van OSLO-2 belicht. De eerste schending was al een feit, één week, na de ondertekening van het akkoord in Washington. In een "INFO-SPECIAL GEORGIE" worden de laatste ontwikkelingen door de Tlnt Elgersma uitvoerig onder de loep genomen. Weliswaar krijgen de ontwikkelingen weinig aandacht in de Westerse media en verloopt het vredesproces uiterst traag, toch valt er een evolutie waar te nemen.

In deze Info-Scoop wordt ook dieper ingegaan op de verkiezingen in IRAK. Ook wordt de "OPERATIE AZALEA" die Frankrijk startte op 4 oktober om een eind te maken aan de coup van de huurling "kolonel" Bob Denard in "INFO-SPECIAL COMOREN" aan u voorgelegd. Door de Smi M.G. Geusebroek wordt in een overzicht de recente ontwikkelingen in Noord-Afrika weergegeven waarin met name het Marokkaanse koninkrijk een belangrijke rol speelt. En tot slot treft u een artikel aan van de Adj A.W. Breurkens over UNMANNED AERIAL VEHICLES (UAV) die worden ingezet in Bosnië-Herzegovina met als doel het opsporen van artillerieopstellingen en het volgen van verplaatsingen van militaire-eenheden.

Zoals aangegeven in de colofon is de Info-scoop volledig samengesteld uit open bronnen. Indien er uwerzijds op- of aanmerkingen zijn over de inhoud van deze publikatie, wordt u verzocht contact op te nemen met één van de redactieleden van de Info-Scoop (zie colofon).

COLOFON;

INFO-SCOOP Is een tweewekelijkse uitgave van 101 Mipel

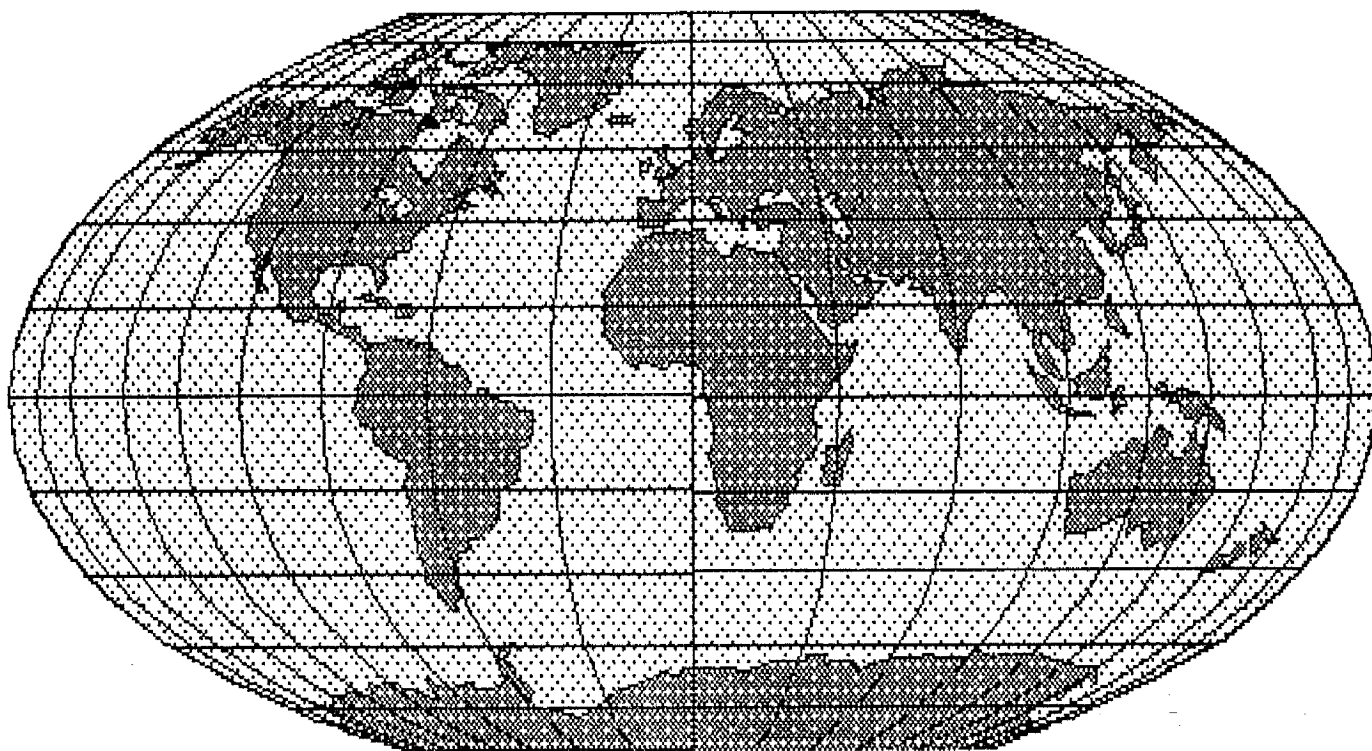
Adres: Simon Stevinkazerne, MPC 13 D (m.i.v. 01-11-1995; 41 A), Postbus 9012, 6710 HC Ede

Telefoon: 0318-683055

Redactie: maj L. Hakvoort, elnt Menting, sgt1 Wever

INFO-SCOOP wordt verzonden aan die instanties welke functioneel belang hebben bij actuele informatie

De inhoud van de **INFO-SCOOP** is volledig samengesteld uit open bronnen. Overname uit deze publikatie is toegestaan mits de bron wordt vermeld.

GEBEURTENISSEN IN EN OM VOORMALIG JOEGOSLAVIË VAN 01 T/M 15 OKTOBER

Smi G. Nieboer

In deze samenvatting wordt de situatie van 01 t/m 15 oktober 1995 geschetst. De behandeling wordt onderverdeeld in:

Kroatië

Bosnië-Herzegovina politiek

*Bosnië-Herzegovina militair
VN/EU/NAVO*

Nederlandse VN-militairen

Macedonië

Oorlogstribunaal voor Joegoslavië

Voor dit overzicht is o.a. gebruik gemaakt van de volgende periodieken: De Gelderlander, Haarlems Dagblad, De Volkskrant, het NRC Handelsblad, Algemeen Dagblad, de Telegraaf, Veluws Dagblad, The International Herald Tribune, Le Monde, The Times en de New York Times.

KROATIË

AKKOORD OVER PRINCIPES VAN REGELING VOOR OOST- SLAVONIË

Het akkoord werd op 03 oktober bereikt op een bijeenkomst in Erdut, een plaats in Oost-Slavonië, het laatste deel van Kroatië dat zich nog in de handen van de Kroatische Serviërs (RSK) bevindt. Het voorziet in de instelling van een bestuursorgaan van de VN, dat Oost-Slavonië tijdens een overgangperiode bestuurt, en verantwoordelijk is voor de terugkeer van vluchtelingen, demilitarisering van het gebied en het herstel van Kroatische instellingen als een telefoondienst, postkantoren en banken, paspoorten, staatsburgerschapsbureaus en een politiemacht waarin Kroaten en Kroatische Serviërs moeten samenwerken. De overgangperiode zou twee jaar moeten duren. In het akkoord wordt een beroep gedaan op de internationale gemeenschap om garantie voor de bescherming van de mensenrechten te geven en toe te zien op verkiezingen aan het eind van de overgangperiode.

Het akkoord van Erdut is nog zeer incompleet, aangezien het wel de principes voor een overgangsregeling, maar niet de toepassing ervan behelst. Ook is nog niet duidelijk wat er na de overgangsregeling met Oost-Slavonië gebeurt.

De VN hebben Kroatië op 03 oktober beschuldigd van moord op negen bejaarde Kroatische Serviërs in het dorp Varivode.

Het schijnt dat door de Kroaten in de Krajina gemiddeld per dag zes mensen werden vermoord. Helikopters en legervoertuigen brengen de lijken naar van te voren aangewezen begraafplaatsen. Ruim de helft van de Servische huizen is geplunderd, platgebrand of opgeblazen.

BOSNIË-HERCEGOVINA POLITIEK

MOSKOU EN SARAJEVO NOR- MALISEREN BETREKKINGEN

Na jarenlange solidariteit, heeft Moskou besloten haar contacten met de moslim-regering in Sarajevo te normaliseren. Een diplomatieke missie zal zo spoedig mogelijk naar Sarajevo afreizen om daar een permanente Russische vertegenwoordiging te openen. Minister van buitenlandse zaken Andrej Kozyrev voerde op 03 oktober in Moskou intensieve besprekingen met de Bosnische premier Haris Silajdzic, waarbij vooral werd gekeken naar de rol, die Rusland zou kunnen spelen bij de wederopbouw van Bosnië-Herzegovina. Ondermeer werd beloofd dat de Russische gasleveranties aan Sarajevo worden hersteld. Rusland heeft het herstel van de gastoevoer naar Sarajevo vertraagd wegens wanbetaling. Sarajevo staat voor honderd miljoen dollar bij Rusland in het krijt. Rusland heeft bij de onderhandelingen over een vredesregeling tot nu toe steeds de rol gespeeld van verdediger van de moslim-Kroatische confederatie. De impuls die nu

is gegeven voor samenwerking met de Bosnische regering lijkt een nieuwe fase in te luiden in de Russische diplomatie op de Balkan.

G7 WILLEN STEUN WERELD- BANK EN IMF VOOR BOSNIË

Het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank moeten snel plannen klaar hebben voor de wederopbouw van Bosnië als de vrede daar hersteld is. Het is ongebruikelijk dat de financiële G-7-top, die twee maal per jaar aan de vooravond van IMF- en Wereldbank-vergaderingen wordt gehouden, zo rechtstreeks ingaat op buitenlandse politieke vraagstukken. Dat de G-7 Bosnië ditmaal zo centraal stelden, heeft te maken met de toegenomen kans op vrede. De Ministers van Financiën weigerden echter aan te geven hoever zij bereid zijn te gaan. De Bosnische premier Siladzic heeft eerder gezegd dat zijn land 12 miljard dollar nodig heeft voor de wederopbouw. Nederland krijgt een speciale rol in de steun aan Bosnië. Het land zal deel uitmaken van de Nederlandse adviesgroep in het IMF, wat er op neerkomt dat Nederland Bosnië vertegenwoordigt in de directie.

BOSNIË-HERCEGOVINA MILITAIR

BOSNISCHE GENERAAL VOELT NIETS VOOR STAAKT-HET- VUREN

De Bosnische politici in Sarajevo willen wel, maar de generaals te velde zien het niet zo zitten. Waarom een staakt-het-vuren op een moment dat het juist goed gaat met de veroveringen op de Serviërs, vragen de militairen in het door moslims gedomineerde Bosnische regeringsleger zich af. De ruzie gaat met name tussen de Bosnische president Izetbegovic en generaal Dudakovic, van het in Bihac gelegerde Vijfde Korps van het Bosnische leger (ABiH). Izetbegovic dreigt Dudakovic met ontslag wanneer hij zich niet bij een staakt-het-vuren neerlegt en heeft zelfs speciale politie-eenheden richting Bihac gestuurd die de generaal in bedwang moeten houden. Generaal Dudakovic wil echter van geen staakt-

het-vuren weten. Gesterkt door de recente overwinningen in de Bihac-regio, probeert Dudakovic juist zoveel mogelijk gebied te veroveren. Met behulp van de Kroaten wist Dudakovic maar liefst vierduizend vierkante kilometer op Bosnische Serviërs te winnen. En dat succes smaakt naar meer. Dudakovic leuze is dan ook: *"We moeten heel Bosnië bevrijden"*. Hij wordt hierin gesteund door generaal Alagic, van het Zevende Korps van de Bosnische regeringstroepen (ABiH) in Travnik. Beide Generaals gaven vorige maand gezamenlijk een verklaring uit waarin zij kenbaar maakten dat ze *"zo snel mogelijk koffie wilden drinken in Banja Luka"*. Maar de beide generaals zullen nog even moeten wachten, want hun eigen president Izetbegovic heeft inmiddels al twee speciale politie-eenheden vanuit Sarajevo naar Bihac gestuurd om de onwillige generaal Dudakovic in toom te houden. De zogenaamde 'Lasta-troepen', de Zwaluwen, zijn aan de frontlijn West-Bosnië neergezet om erover te waken dat Dudakovic niet verder optrekt. Een andere eenheid bevindt zich nu in Bihac-stad.

ONTSLAG

De Bosnisch-Servische leider Karadzic gaf in Banja Luka zijn eigen generaals de schuld van de nederlagen aan Bosnisch-Servische zijde. Hij maakte duidelijk dat sommigen van hen hun ontslag tegemoet kunnen zien. Zijn opmerkingen leken de finale in te luiden van een machtsstrijd die al geruime tijd duurt.

NOORD-BOSNIË-HERCEGOVINA

De Amerikaanse onderhandelaar voor ex-Joegoslavië Richard Holbrooke heeft op 01 oktober tijdens besprekingen in Kroatië gewaarschuwd dat een staakt-het-vuren in Bosnië *"niet in de nabije toekomst"* is te verwachten. De afstand die beide partijen scheidt is op alle belangrijke punten zeer groot, zowel geografisch als grondwettelijk. Alle partijen zeggen een-staakt-het-vuren te willen bereiken, maar ze zijn het niet eens over

hoe dat moet. Holbrooke wil ook dat Kroatië en Servië hun geschil over Oost-Slavonië vreedzaam bijleggen. De belangrijkste geografische geschilpunten voor een permanente vredesregeling zijn: Sarajevo, Breko, de Posavina-corridor en Gorazde.

PARTIJEN IN BOSNIË SLUITEN BESTAND

Onder aanhoudende Amerikaanse druk zijn de moslims, Serviërs en Kroaten in Bosnië overeengekomen de gevechten te staken en in Washington te beginnen met vredesbesprekingen. Het akkoord zou in moeten ingaan op 10 oktober en zestig dagen geldig zijn. De Bosnische regering heeft wel een voorwaarde afgedwongen. Het staakt-het-vuren zou pas ingaan, mits de toevoer van water, elektriciteit en gas naar Sarajevo was hersteld. Verder moeten alle commandanten hun offensieve bewegingen staken, sluipschutters moet worden teruggetrokken en het leggen van landmijnen moet worden stopgezet.

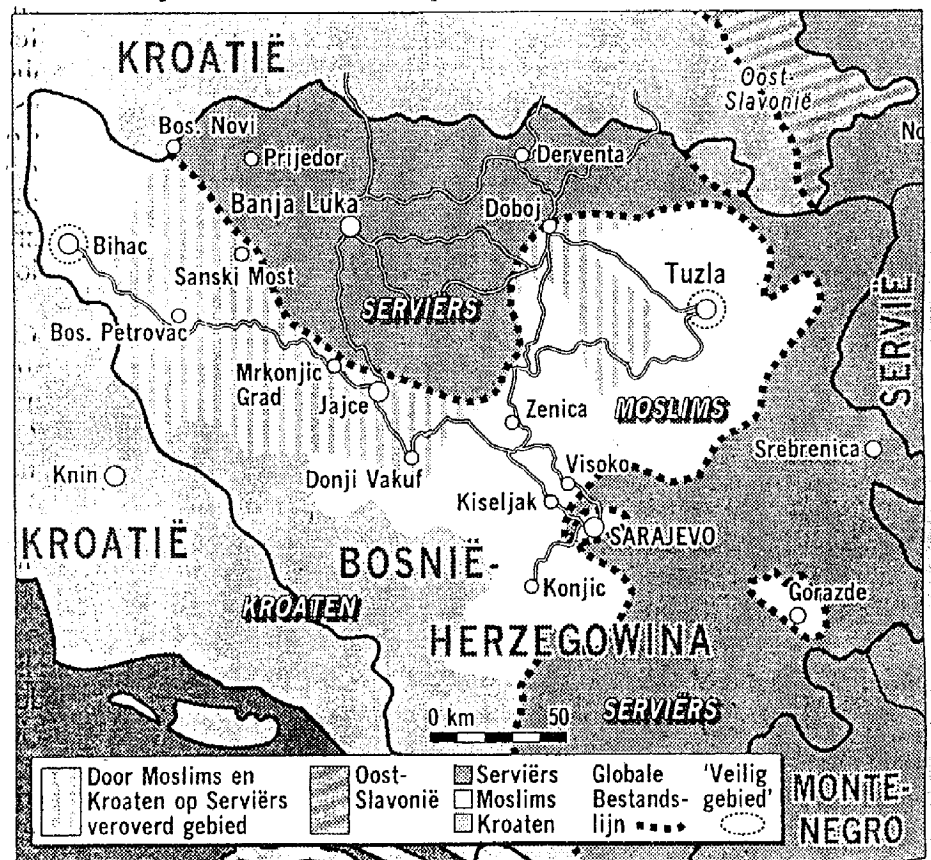
Het Kroatische persbureau Hina meld-

de dat Servische vliegtuigen op 08 oktober fragmentatiebommen hebben afgeworpen boven Kroatische dorpen in het noorden van Bosnië. Daarbij zouden tientallen slachtoffers zijn gevallen.

BESTAND UITGESTELD

Het bestand, dat op 10 oktober moest ingaan, is uitgesteld omdat niet tijdig is ingegaan op een voorwaarde van de Bosnische regering. Deze voorwaarde hield in: het herstel van de water- gas- en stroomtoevoer naar Sarajevo. De Bosnische minister van betrekkingen met de VN, Hasan Muratovic gaf Rusland daarvan de schuld. Bosnische, Servische en VN-ingenieurs, zei hij, hebben goed samengewerkt in hun poging de gas- en stroomtoevoer naar Sarajevo te herstellen, maar *"helaas heeft Rusland zijn verplichtingen verzaakt"* door na te laten de gaskraan open te zetten. Op 09 oktober om 23.20 uur - 41 minuten voordat het bestand had moeten ingaan - werd de toevoer van elektriciteit naar Sarajevo hervat en ging de verlichting weer aan. Op 11 oktober maakte de

Bestandslijnen Bosnië-Herzegovina

de Volkskrant, 13 oktober 1995

Bosnische regering bekend ook Sanski Most, een heftig omstreken stad niet ver van Mrkonjic Grad, te hebben veroverd. Het succesvolle offensief is volgens VN-diplomaten in Sarajevo het belangrijkste motief voor de Bosnische regering om het staakt-het-vuren voor de tweede keer uit te stellen. Sarajevo zou zoveel mogelijk gebied willen veroveren voordat een staakt-het-vuren de frontlijnen voor minimaal zestig dagen "bevriest". Het bestand is op 12 oktober om een minuut over twaalf s' nachts alsnog ingegaan.

SERVISCHE BOMMEN OP OPVANGKAMP

De Bosnische Serviërs hebben op 08 oktober bombardementen uitgevoerd op een vluchtelingenkamp in Zivinice en op de stad Tesanjka. Daarbij kwamen zeker tien mensen om en raakten er meer dan honderd gewond. NAVO-vliegtuigen stegen op voor een bombardement van Servische stellingen, maar keerden wegens het slechte weer onverrichterzake terug.

VERENIGDE NATIES/ EUROPESE UNIE/ NAVO

NAVO BESTOOKT LUCHTAF- WEER VAN SERVIËRS

De NAVO ging tot actie over nadat tijdens patrouillevluchten was gebleken dat de NAVO-toestellen door de radar van de Bosnisch-Servische luchtafweer waren aangestraald. Twee aanvallen vonden in de morgen van 04 oktober plaats in het noord-westen, de derde in de omgeving van Sarajevo.

DEEL VN-TROEPEN WEG UIT BOSNIË

De VN hebben op 05 oktober besloten de vredesmacht in Bosnië met eenderde te verkleinen wegens vooruitgang in het vredesproces. Gesproken werd over terugtrekking van 9.000 van de ruim 30.000 blauwhelmen, onder wie ook de Nederlandse blauwhelmen en het merendeel van de Engelse soldaten van de 'Snelle interventiemacht' (RRF). Unprofor zou terug gaan van 21.000 naar 15.000 manschappen, de 'Snelle interventiemacht' van bijna 9.000 naar minder dan 6.000 man-

schappen. Ongeveer 4.000 man troepen uit Nederland, Bangladesh, Canada, Pakistan en Engeland zullen naar huis gaan, aldus de verklaring. Van de Maleisische, Pakistaanse, Spaanse, Turkse en Scandinavische eenheden zullen 2.000 manschappen teruggetrokken worden. Het besluit van de VN om de VN-vredesmacht in te krimpen betekent dat de ongeveer 200 Nederlandse blauwhelmen in de zogeheten Sapna-vinger (in de plaats Simin Han) in het noordoosten van Bosnië, niet worden vervangen na hun vertrek op 1 januari 1996. Het ministerie van defensie liet weten dat er na terugkeer wel Nederlandse militairen paraat blijven om zonodig naar het gebied terug te keren. De terugtrekking uit de Sapna-vinger betekent niet dat Den Haag de Nederlandse militaire rol in Bosnië op een laag pitje zet. Zo blijft Nederland deelnemen aan het Nederlands-Belgische transportbataljon in Busavaca.

WAARNEMERS

Zes waarnemers van de VN hebben op 15 oktober posities aan de Servische kant van de frontlijnes betrokken. De Bosnische Serviërs hadden hen uitgenodigd om met eigen ogen te zien hoe moslim- en Kroatische troepen systematisch het bestand schenden.

VN-GEZANT AKASHI LEGT FUNCTIE NEER

Yasushi Akashi, de speciale VN-Gezant in ex-Joegoslavië, legt zijn functie op 01 november 1995 neer; hij wordt "tijdelijk" opgevolgd door Kofi Annan, ondersecretaris-generaal van de VN. Het vertrek van de Japanse diplomaat als civiel leider van de VN-operaties in ex-Joegoslavië is door de Bosnische regering toegejuigd. Zijn vervanging kan alleen maar een verandering ten goede opleveren, aldus een verklaring van de regering in Sarajevo. Akashi, die zijn functie twee jaar heeft uitgeoefend en die werd benoemd na in Cambodja veel succes te hebben geboekt in de vredesoperaties van de VN, was in Bosnië vooral omstreken wegens zijn kennelijke afkeer militair geweld te gebruiken voor het afdwingen van de VN-

resoluties. Zijn opvolger, de Ghanese diplomaat Kofi Annan, werkt al sinds 1962 in dienst van de VN. Zijn benoeming is slechts tijdelijk - naar diplomaten vermoeden tot volgend jaar - omdat de VN-missie in Bosnië snel wordt afgerond als er een vredesakkoord is en de blauwhelmen in Bosnië worden opgevolgd door een "implementatiemacht" onder NAVO-bevel.

NAVO GEEFT FIAT AAN VREDESMACHT IN BOSNIË

De Noordatlantische Raad, heeft 11 oktober zijn goedkeuring gehecht aan de plannen voor een multinationale vredesmacht in Bosnië. Met dit fiat kunnen de planners van de verdragsorganisatie, onder leiding van de Nederlandse generaal Pieter Huysman, de concepten verder uitwerken, waarin uiteindelijk 50.000 militairen de vrede in Bosnië zullen bewaken. Een derde tot de helft van deze troepen zal door de VS worden geleverd. De Amerikaanse minister van defensie Perry, heeft president Clinton aanbevolen de aanwezigheid van Amerikaanse troepen in Bosnië te verbinden aan een tijdslimiet van een jaar. Deze limiet zou voor de hele NAVO-vredesmissie moeten gelden. Ook zal Duitsland 5.000 manschappen sturen t.b.v. de logistieke- en transportondersteuning. Met de uitwerking van de plannen zijn Rusland en de NAVO begonnen op 15 oktober in het Belgische Bergen.

NEDERLANDSE VN- MILITAIREN

Het Leeuwarder luchtmachtdetachment *Frisian Dragon Wing* is terug uit Villafranca. Op 02 oktober kwamen de laatste F16 gevechts-toestellen terug na een missie van vier maanden. Het ministerie in Den Haag sluit niet uit dat de Leeuwarders opnieuw boven Bosnië worden ingezet. De Friezen zijn afgelost door het squadron uit Volkel. Bij de evaluatie van "Deliberate Force" op 12 oktober meldde commodore F. Vogelpoel van de Klu dat de Nederlandse F16's minstens 83 procent van hun doelen vernietigd hebben.

Alle ruim honderd F16's van de Klu, die dateren van eind jaren zeventig, worden binnenkort ge-moderniseerd zodat ze tot het jaar 2010 mee kunnen. In dit moderniserings-programma (Midlife Update) van Fl 1,5 miljard is voorzien in laseraan-sturing van de bommen.

MACEDONIË

AANSLAG OP PRESIDENT MISLUKT

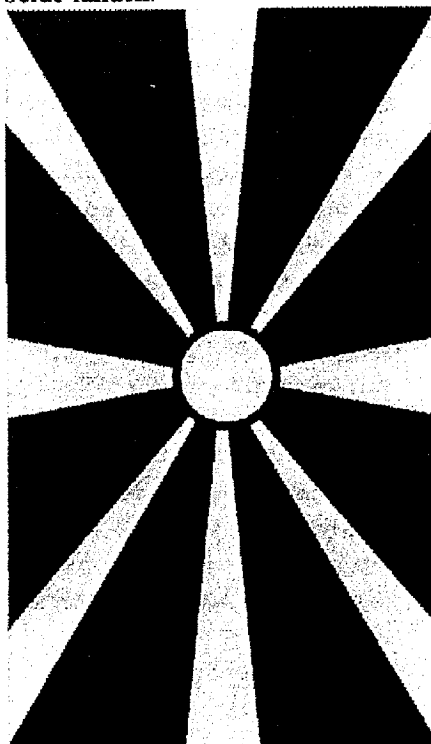
De Macedonische president Kiro Gligorov, heeft in de ochtend van 03 oktober in de hoofdstad van Macedonië Skopje, een aanslag op zijn leven met een autobom overleefd. Hij raakte ernstig gewond, maar was na een langdurige operatie buiten levensgevaar. Zijn chauffeur overleefde de explosie niet. De politie hield twee personen aan, die er mogelijk bij betrokken waren. Over hun identiteit of nationaliteit is niets bekend gemaakt.

Gligorov geldt als de vader van het sinds 1991 onafhankelijke Macedonië, nadat de Joegoslavische federatie uiteen was gevallen. Hij heeft tot nu toe het evenwicht tussen de etnische minderheden, die eenderde van de bevolking vormen, weten te bewaren. Ook werkte hij hard aan de normalisering van de betrekkingen met Klein-Joegoslavië, dat bestaat uit Servië en Montenegro. Gligorov was net teruggekeerd van een bliksembezoek aan Belgrado, waar hij samen met

zijn Servische ambtgenoot Milosevic besloot tot een spoedige wederzijdse erkenning van beide staten. President Gligorov wordt voorlopig vervangen door de voorzitter van het parlement, Stojan Andov.

MACEDONIË VERANDERD VLAG

Het parlement van Macedonië heeft op 05 oktober ingestemd met een wijziging van de controversiële vlag. Daarmee heeft het de weg vrijgemaakt voor de uitvoering van een in de vorige maand gesloten akkoord met Griekenland, dat een eind moet maken aan vier jaar van conflicten tussen beide landen.

GRENS GRIEKENLAND-MACEDONIË OPEN

Macedonië en Griekenland hebben op 15 oktober een overeenkomst ondertekend over de opheffing, van het anderhalf jaar oude Griekse embargo tegen Macedonië. Dat betekent dat de grens tussen de twee landen weer open gaat. De twee landen zullen ook verbindingskantoren in elkaars hoofdsteden openen.

OORLOGSTRIBUNAAL VOOR JOEGOSLAVIË

JOEGOSLAVIË-TRIBUNAAL ONDERVRAAGT GETUIGEN

De aanklagers van het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag hebben op 09 oktober in het openbaar getuigen verhoord in de zaak tegen de Serviër Dragon Nikoli. Hij wordt verdacht van moord en foltering in het gevangenen kamp Susica bij Vlasenica. De verdachte was zelf niet aanwezig in Den Haag. Nikolic werd vorig jaar in staat van beschuldiging gesteld maar is niet aangehouden. De Bosnische Serviërs erkennen de legitimiteit van het tribunaal niet en weigeren Nikolic derhalve uit te leveren.

CONFERENTIE IN BRUSSEL BIEDT HOOP

Adj de Rooij

Na een periode van geweld en oplaaiende strijd tussen FAA en UNITA, heeft de VN nu een langzame vermindering hiervan geconstateerd. De belangrijkste gebeurtenis vond echter in Brussel plaats waar de buitenwereld getuige kon zijn van een verdere toenadering tussen de oude rivalen. Het heeft niet alleen de donorlanden voldoende vertrouwen gegeven om Angola financieel te steunen, maar het heeft ook duidelijk gemaakt welke hindernissen er nog overwonnen moeten worden.

Voor het artikel is o.a. gebruik gemaakt van de volgende periodieken: SWB (Summary of World Broadcasts), Facts en Reports, Angola Peace Monitor, le Monde en Le Monde Diplomatique.

INTERNATIONALE HULP

Tijdens de internationale conferentie die door de Angolese regering met hulp van de UNDP (United Nations Development Programme) op 25 en 26 september in Brussel is georganiseerd, heeft een aantal landen economische steun toegezegd. Amerika belooft \$190 miljoen, Frankrijk \$140 miljoen, Nederland \$60 miljoen, Noorwegen \$30 miljoen, Portugal \$16 miljoen en Zwitserland \$12 miljoen. Deze toezeggingen dekken de behoefte voor de komende twee jaar en zullen alleen nagekomen worden indien de donorlanden voortgang zien in het vredesproces en de economische hervormingen. De Engelse delegatie kon nog geen toezeggingen doen omdat het nog in onderhandeling was met schat-kist. Wel heeft Engeland reeds financiële steun toegezegd bij de demobilisatie en herintegratie van overtollige militairen (£2 miljoen) en steun aan de Engelse NGO (Non Governmental Organisation) Halo Trust voor demining.

Het IMF zal de Angolese regering monitoren bij een macro-economische stabilisatie politiek en goed opgezette structurele hervormingen. Het stabilisatieprogramma heeft o.a. de volgende doelen; het terugbrengen van het overheidstekort van 22% naar 13.5% van het BNP (Bruto nationaal produkt) in 1995 en 10.5% in 1996, het terugbrengen van de inflatie van 970% in 1994 naar 80% in 1996 en de beheersing van de koersen. Het zijn onderdelen van een programma dat als basis zal dienen voor onderhandelingen met het IMF voor een structureel aanpassingsprogramma. Dit zal weer de weg moeten banen voor een sanering van de staatsschuld en commerciële schulden.

Tijdens de conferentie werden tevens de volgende toezeggingen gedaan. Zuid-Afrika zal begin oktober meer uitrusting en andere middelen sturen voor de opvang en legering van UNITA militairen in de quartering-areas met inbegrip van Vila Nova en Londuimbali 2 Weken geleden zijn er ook al in Huambo tenten geleverd voor UNITA militairen. De bijdrage van Zuid-Afrika wordt geschat op 7.5 miljoen dollar. Het Amerikaanse ministerie van defensie heeft 19 metalen demontabele bruggen toegezegd inclusief de nodige uitrusting voor de montage. De Angolese regering hoeft er slecht 6 van te betalen. De kosten van het transport naar de haven van Luanda (958.000 dollar) worden door het Amerikaanse ministerie van defensie betaald. Het transport intern en de assemblage ter plaatse zijn voor rekening van de Angolezen. De bruggen hebben een lengte van 18.60 m en een draagvermogen van 34 ton. De bruggen zullen midden november worden geleverd. De Amerikanen hebben voor 1996 nog 72 vergelijkbare ladingen gepland voor 39 andere landen.

ANGOLESE LEIDERS ONTMOETEN ELKAAR IN BRUSSEL.

President Dos Santos en UNITA leider Savimbi ontmoetten elkaar in de marge van de 2-daagse donorconferentie op 25 en 26 sept in Brussel. Het was de derde ontmoeting tussen de beide leiders. De gesprekken tussen hen hebben echter geen duidelijkheid gegeven over de verdeling van de macht. Weliswaar zegt Savimbi dat de samenwerking tussen hen steeds beter wordt, maar dat er nog altijd geschilpunten zijn. Savimbi wil met name duidelijkheid over de bevoegdheden die hij als vice-president zal krijgen. Hij heeft de functie nu onder voorbehoud geaccepteerd. Verder zegt hij dat de buitenlandse huurlingen het land uit moeten en dat hij betere condities wil voor de demobilisering van zijn leger. Zij moeten, eenmaal gedemobiliseerd, kunnen uitkijken naar een toekomst, anders worden zij een gevaar voor het vredesproces. Savimbi benadrukt dat er geen weg meer terug is voor het vredesproces. Hij spreekt van een wederzijds vertrouwen en zegt de president regelmatig privé te bellen om zich te informeren over het welzijn van zijn familie en niet alleen over diamanten en huurlingen.

SAVIMBI IN PARIJS

Na de conferentie in Brussel is Savimbi vertrokken voor een bezoek aan Parijs, Marokko, Zimbabwe en Zuid-Afrika. In een interview met Radio France International in Parijs heeft Savimbi verklaard dat hij bereid is om een van de twee posten van vice-president te vervullen, mits er een toekomst wordt geboden voor de UNITA troepen. De UNITA leden die voor het parlement zijn gekozen zullen in december in Luanda aankomen omdat er eerst een herziening van de grondwet moet plaatsvinden om het bestaan van twee vice-presidenten mogelijk te maken. Hij zal pas naar Luanda gaan indien zijn veiligheid is gegarandeerd. Om een goede samenwerking mogelijk te maken dient de UNITA gelegaliseerd te worden. Dat zal in januari gaan gebeuren. Dos Santos heeft beloofd om

de voorwaarden te creëren voor zijn komst naar Luanda.

Ook in Parijs benadrukte Savimbi de broederlijke samenwerking met Dos Santos. Hij schetste een optimistisch beeld van Angola in de 21e eeuw en de vastbeslotenheid de uitdaging voor vrede in Angola te winnen door zich aan het Lusaka protocol te houden. Verder onderzoekt hij nog steeds zijn mogelijkheden als vice-president en geeft aan dat UNITA zijn taak in het vormen van een regering van nationale eenheid heeft geaccepteerd. Indien de landen zien dat de samenwerking en coördinatie tussen beide partijen goed loopt, zal er meer internationale steun en hulp komen.

PRESIDENT DOS SANTOS IN LISSABON

Tijdens zijn bezoek aan Lissabon, heeft hij de Portugese eerste minister bedankt voor zijn rol in het vredesproces. Er zijn al overeenkomsten bereikt zoals de technische hulp die de Portugese waterzuiveringsmaatschappij aan de Luandese waterzuiveringsmaatschappij zal gaan leveren. Het verdrag zal binnenkort worden getekend. Ook zijn de relaties besproken tussen de Angolese nationale diamant maatschappij Endiama en haar Portugese tegenhanger.

VOORTGANG QUARTERING-AREAS

Afgevaardigden van de Joint Commission, geleid door de voorzitter Alioune Blondin Beye, hebben de quartering-areas Vila Nova (Tchikala-Tcholohanga) en Londuimbali bezocht. Volgens de afgevaardigden zijn de lokaties klaar om 4900 UNITA militairen op te vangen. Deze lokaties zijn er slechts twee van de geplande 14, waar de ca 60.000 UNITA militairen zullen moeten worden opgevangen, ontwapend en geïntegreerd in een nieuw gezamenlijk leger. De MPLA-regeringstroepen moeten zich intussen in de kazernes terugtrekken.

VERTREK DEMINING-DETACHEMENT UITGESTELD

Het vertrek van het Nederlandse de-

tachement dat steun zal gaan leveren aan het demining-programma in Angola, is uitgesteld tot 25 oktober. Het detachement staat vanaf 12 oktober op 14 dagen notice en is teruggebracht van 10 naar 8 man.

STAAKT HET VUREN IN CABINDA

Op 27 sept is er een staakt het vuren overeen gekomen tussen de Angolese regering en de rebellen van de FLEC-Renewal(Renovada) in de provincie Cabinda. De overeenkomst wordt geacht vier maanden te duren. Sommige partijen ondersteunen de overeenkomst, maar zij vinden dat met alle FLEC fracties een overeenkomst moet worden afgesloten.

De leider van de FLEC-FAC, N'Zita Tiago, vindt het verdrag verraad omdat niet alle partijen hierin zijn betrokken. De FLEC-FAC is een radicale fractie

van de FLEC en de enige partij die niet bereid is met de Angolese autoriteiten te onderhandelen. Hij wil de strijd in Cabinda intensiveren en recruteert met geweld jongeren uit noord-Angola.

De FLEC streeft naar een onafhankelijk Cabinda en wordt in haar strijd soms geholpen door UNITA. Een UNITA soldaat is pas nog om het leven gekomen bij een hinderlaag voor een FAA konvooi in het district Belize, 180 km noord van de stad Cabinda. Vermoedelijk heeft de soldaat steun verleent aan de FLEC guerrillas.

De FAA-commandant van het Cabinda front, de generaal José Pedro, heeft op 8 oktober tijdens een ontmoeting met FLEC-Renewal in Chimaza (ca 30 km oost van Cabinda) verklaart dat het staakt het vuren dat met het FLEC-Renewal is overeen gekomen, zal worden gerespecteerd.

DEVALUATIE KWANZA

Tijdens zijn bezoek aan Brussel bleek de president verrast te zijn door de devaluatie van de Kwanza gedurende zijn afwezigheid. Het zou niet zijn opgenomen in een pakket van 20 maatregelen dat door de ministerraad zou zijn overeengekomen. De inflatie is in 10 maanden enorm opgelopen. In december 1994 kreeg men voor 100 dollar ca 76 miljoen Kwanza's, in maart 200 miljoen, in juli 400 miljoen en inmiddels 1 miljard. Op 1 juli zijn nieuwe bankbiljetten verschenen, de zgn. NKR (Novo Kwanza Reajustado), waar de laatste drie nullen uit praktische overwegingen zijn weggelaten. In sommige delen van Luanda wordt het officiële betaalmiddel al lang niet meer

geaccepteerd en vindt betaling plaats middels ruilhandel, waaronder zout.

NIEUWE VN COMMANDANT VOOR ANGOLA

Op 30 sept heeft de Zimbabwanese generaal Philip Sibanda tijdens een ceremoniële plechtigheid het commando overgenomen van de Nigeriaanse generaal Chris Garuba. Generaal Garuba heeft de VN in Angola de laatste drie jaar gecommandeerd.

Bij deze plechtigheid was ook de speciale VN afgezant voor Angola, de Malinees Alioune Blondin Beye aanwezig. De samenwerking tussen de VN afgezant en de hoogste militaire commandant verliep niet altijd even goed. De door de VN opgezette tijdschema's

bleken militair niet altijd haalbaar. Tijdens een vergadering van de Joint Commission op 23 september heeft de speciale afgezant Alioune Blondin Beye de mogelijke vrijlating meege-deeld van 213 krijgsgevangenen die door UNITA worden vastgehouden. De vrijlating wordt door de president en Savimbi besproken. Hij sprak verder zijn tevredenheid over het verminderen van de bestandsschendingen (violations); in juli 110, augustus 95; september 52; en 9 in de laatste 15 dagen. Ook het verzamelen van de UNITA militairen maakt de laatste dagen vorderingen. Er werd wederom aan alle partijen gevraagd waakzaam te zijn dat er geen nieuwe mijnen worden gelegd.

NAWEEËN VAN OSLO-2

Tlnt Vissers

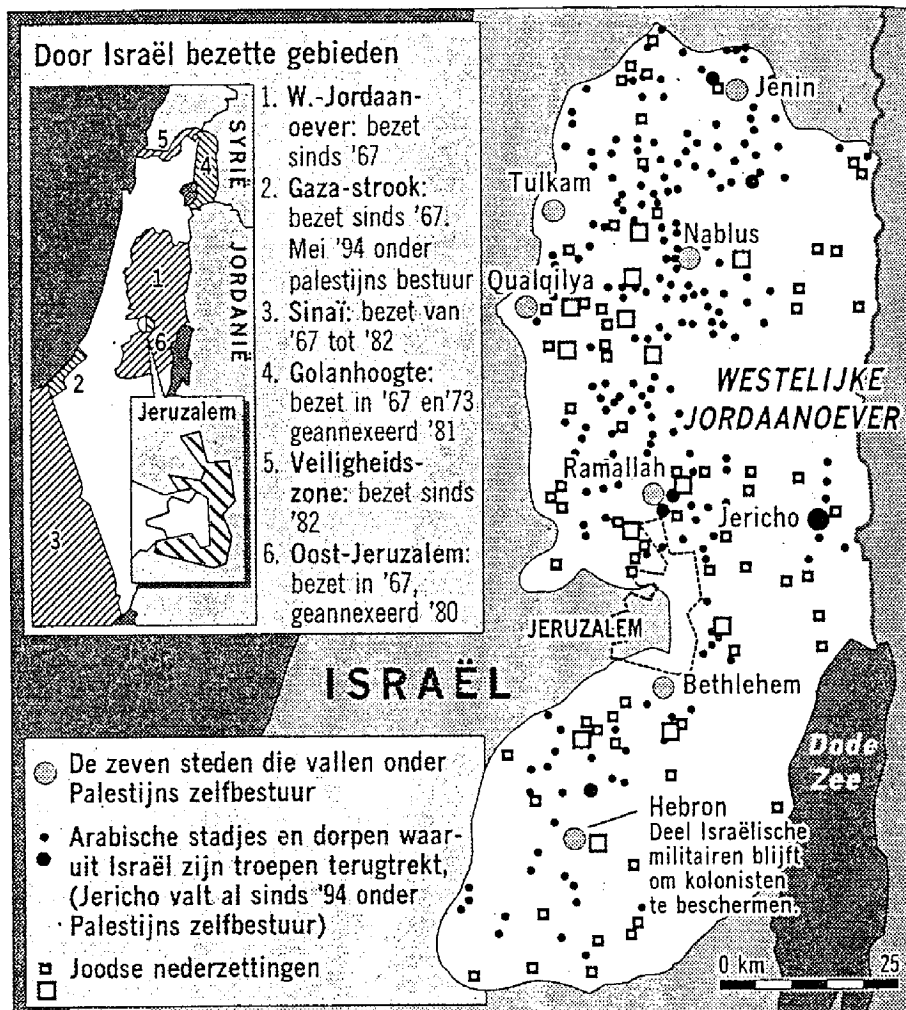
Een week na de ondertekening van Oslo-2 in Washington was de eerste schending van het akkoord al een feit. Israël had in het akkoord afgesproken 2300 van de 5000 Palestijnse gevangenen, inclusief alle 28 vrouwen, in drie fasen te zullen vrijlaten. De Israëlische regering besloot desalniettemin minder vrouwelijke gevangenen vrij te laten dan afgesproken. De vier vrouwen die schuldig of medeplichtig waren aan moord moesten in de cel blijven. Uit solidariteit met hun vier mede-gevangenen weigerden 20 vrouwelijke Palestijnen de aangeboden vrijlating te aanvaarden. President Ezer Weizman van Israël liet al weten dat hij niet van plan was amnestie te verlenen voor gevangenen "met bloed aan hun handen". Het leger dat twee van de vrouwen voor een militaire rechtbank berecht had, was dat evenmin van plan. De Palestijnse Autoriteit was verbolgen over deze ontwikkeling maar Yasser Arafat maakte bekend dat de uitvoering van het akkoord niet onder het geschil zou lijden.

RATIFICATIE VAN OSLO II

De Israëlische Hoge Raad heeft de vrijlating van de andere Palestijnse gevangenen uitgesteld totdat het Israëlische parlement het akkoord zou ratificeren. Volgens de Israëlische wetgeving is premier Rabin niet verplicht het Washington Akkoord aan het parlement voor te leggen. Hij heeft er wel toe besloten om zodoende op een maatschappelijk draagvlak voor zijn vredespolitiek te kunnen beroepen. Het 120 zetel tellende parlement kwam 5 oktober bijeen om te debatteren over de Washington overeenkomst die voorziet in zelfbestuur voor 30% van de bezette Westelijke Jordaanoever. De premier koppelde het voortbestaan van de regering aan de ratificatie van het akkoord waardoor het debat tot een hoogtepunt werd gevoerd. Een verwer-

ping van Oslo-2 zou als een motie van vertrouwen worden beschouwd en hoogst waarschijnlijk tot vervroegde verkiezingen hebben geleid. Voor de

oppositie betekende parlementaire bekrachtiging van het akkoord het einde voor de joodse aanspraken op Groot-Israël, het bijbelse Israël. Op vrijdagochtend 6 oktober is het Oslo-2 akkoord met een krappe meerderheid van 61 tegen 59 stemmen geratificeerd. Vervolgens werden op 10 oktober 880 Palestijnse gevangenen daadwerkelijk vrijgelaten.

ONTRUIMING JENIN

Het leger heeft niet gewacht op de uitslag van het parlamentsdebat en had aangekondigd vanaf 19 november, met steeds een week tussentijd, zes Palestijnse steden te zullen ontruimen. De Israëlische minister van Buitenlandse Zaken, Shimon Peres, kondigde aan dat de militaire terugtrekking uit de Westelijke Jordaanoever in de stad Jenin zou beginnen. Voor eind december zouden de zes steden ontruimd zijn en zou o.a. Bethlehem zijn eerste kerstmis onder Palestijns bestuur mogen vieren. De terugtrekking uit het fel omstreden Hebron zou pas april volgend jaar een feit zijn omdat daar eerst

een paar omleidingswegen ten behoeve van de Israëlische kolonisten moeten worden aangelegd. Voor die tijd, op 20 januari, worden Palestijnse verkiezingen verwacht.

Op 10 oktober is het Israëlische leger in het noorden van de Westelijke Jordaanoever begonnen te hergroeperen ten einde binnenkort uit een aantal dorpen te kunnen terugtrekken: uit Salfit (bij Nablus); uit Kharbata (bij Ramallah), uit Yatta (bij Hebron) en Kabatiya (bij Jenin).

PROTESTEN

In Hebron richtten honderden joodse

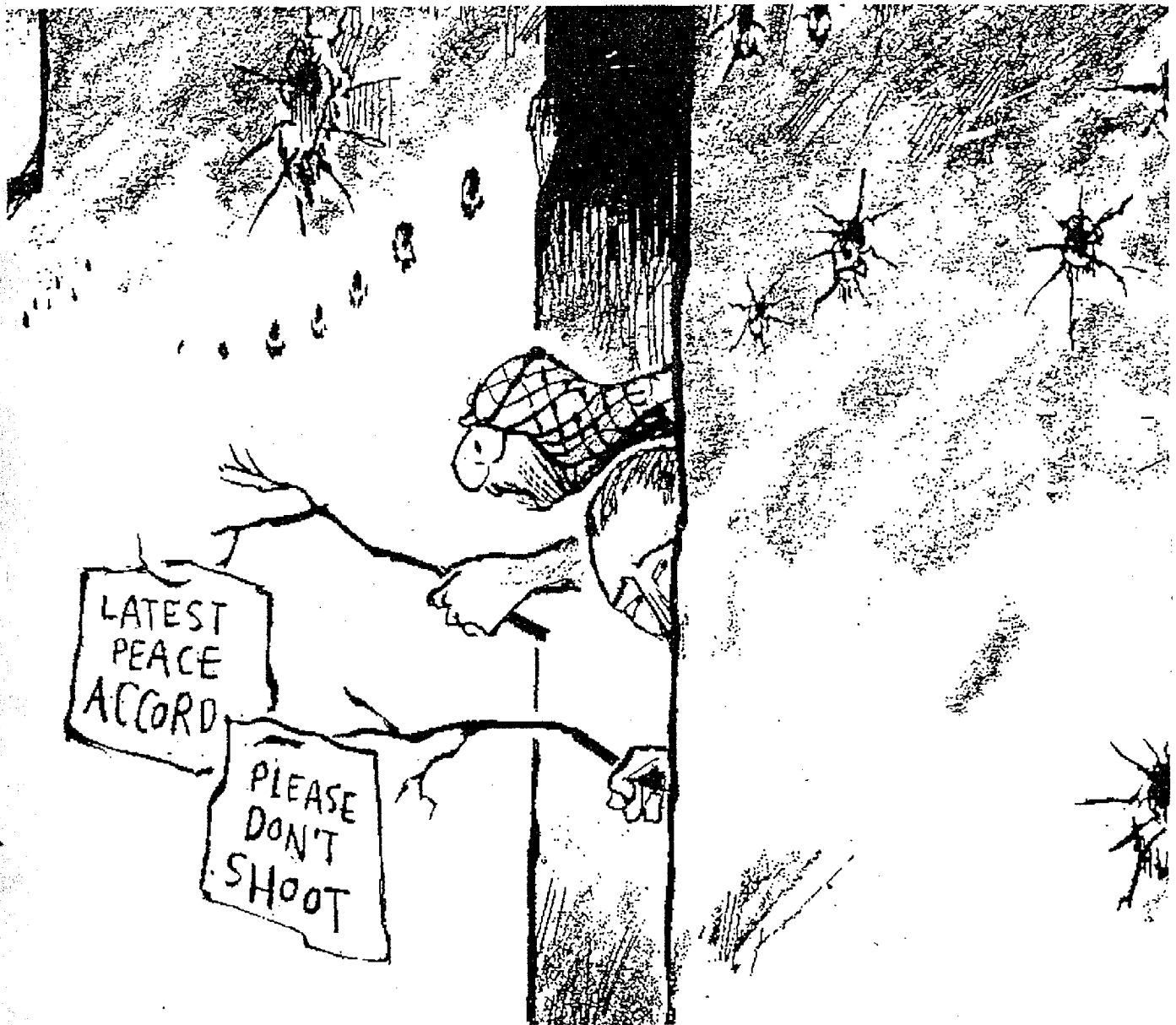
kolonisten vernielingen aan als protest tegen het akkoord. Verder hebben Israëliërs hun ongenoegen laten blijken over uitbreiding van Palestijnse autonomie rond Jericho door de Allenbybrug bij de grens tussen Jordanië en Israël te blokkeren. Het huidige akkoord laat de status van de Jordaanvallei vooralsnog in het midden maar premier Yitzhak Rabin wil het kabinet voorstellen ongeveer zes vierkante kilometer grond te geven ten westen van de stad Jericho, waar zich geen joodse nederzettingen bevinden.

In de Syrische hoofdstad, Damascus,

betoogden ook duizenden aanhangers van radicale Palestijnse organisaties tegen het akkoord. Het akkoord heeft wel een positieve uitwerking gehad op bij voorbeeld de houding van Oman. Op 1 oktober werd het de eerste golfstaat die officieel handelsbetrekkingen met Israël aanging.

De Palestijnse diaspora lijkt op verschillende plaatsen de dupe te worden van het nieuw ondertekende akkoord. Kolonel Kadhafi, staatshoofd van Libië, was woedend over de 'capitulatie' van Arafat in Washington c.q. de ondertekening van het akkoord. Om

de onmacht van Arafat te laten zien, begon Kadhafi de Palestijnen in zijn land te deporteren naar de Egyptische grens. Omdat de Palestijnse Autoriteit (PA) in Gaza en Jericho geen controle over de Palestijnse buitengrenzen heeft kan zij de Palestijnen niet binnenlaten. Libanon heeft inmiddels maatregelen genomen om te voorkomen dat de gedeporteerde Palestijnen naar Libanon afreizen. Door bemiddeling van Egypte is ondertussen afgesproken dat de 30.000 in Libië woonachtige Palestijnen voorlopig kunnen blijven of kunnen doorreizen naar de autonome Palestijnse gebieden.

Herald Tribune, 5 oktober 1995

MOEIZAAM OP WEG NAAR VERKIEZINGEN

TLNT Elgersma

Georgië kwam de laatste tijd in de marges van de dagbladen naar voren in verband met het wel en wee van de president Shevernadze en enkele rapporten over de slechte mensenrechtensituatie. Tevens kwam Georgië in het nieuws als mogelijke alternatieve route voor belangrijke oliepijpleidingen die de Kaspische Zee moeten verbinden met West Europa. Al ruim een jaar wordt er touw getrokken om dit grote project. Mogelijke routes waren, vanaf Bakoe, via Iran, via Georgië, via de Russische Federatie en Tjetjenië. Zoals een ieder kan inzien kleven aan alle opgesomde oplossingen grote bezwaren.

Ondanks de weinige aandacht van de Westerse media staan de ontwikkelingen in Abchazië en Ossetië niet stil. Het vredesproces in deze de facto onafhankelijke gebiedsdelen verloopt uiterst traag. Toch valt er een evolutie waar te nemen. De Russische Federatie krijgt steeds meer greep op de situatie en bepaalt de lange termijn koers. Georgië en de RF lijken een modus vivendi te vinden in hun betrekkingen. Door de economische blokkade is Abchazië verzeild geraakt in een zeer diepe economische crisis. Deze situatie heeft Turkije in staat gesteld zijn

invloed in de opstandige republiek uit te breiden. Het is onduidelijk in hoeverre dit gestimuleerd wordt door de Turkse overheid. Op de lange duur zouden de Turken wel eens spijt kunnen krijgen van een al te actieve steun aan een republiek met een onzekere toekomst.

In Ossetië lijkt de angel uit het conflict. Er worden al geruime tijd nauwelijks nog gewelddadigheden gemeld. Een diplomatieke oplossing onder Russische druk lijkt binnen handbereik. Voorwaarde is wel dat de Russen deze diplomatieke oplossing ook willen.

De RF, de OVSE en de VN proberen allen een steentje bij te dragen in de twee vredesprocessen. Nederland neemt deel aan deze missies door het leveren van een waarnemer. Half september verlengde de OVSE het mandaat voor zijn missie in Georgië met nogmaals negen maanden. OVSE vertegenwoordigers zullen aanwezig zijn bij de komende verkiezingen.

Voor dit overzicht is onder andere gebruik gemaakt van de volgende periodieken: *De Volkskrant*, *De Telegraaf*, *Le Monde*, *Jane's Defence Monthly* en de *Summary of World Broadcast* van de BBC.

GEORGIE

VERKIEZINGEN

Voor 5 november 1995 staan verkiezingen voor beide kamers van het Georgische parlement gepland waarvoor in 85 districten zal worden gestemd. Ook zijn er gelijktijdig presidentiële verkiezingen. Allerlei voorbereidende bewegingen zijn reeds waar te nemen. Partijen worden opgericht en weer gesplitst. Kandidaten worden naar voren geschoven.

Het politieke landschap van Georgië wordt bepaald door een eindeloze optocht splinterpartijen. Minstens 86 partijen willen meedoen aan de komende verkiezingen, waaronder: de Ilia Chavchavadze Society, de Nationale Onafhankelijkheidspartij, de Merab Kostava partij, de Agrarische partij, de Conservatief Monarchistische partij, de Archevnebi Verkiezingsassociatie, drie verschillende communistische partijen etc. Eind juni splitsen enkele leden van de conservatieve monarchistische partij zich af en richten een nieuwe partij op de liberaal conservatieve partij.

Zes kandidaten bleken in staat om de vereiste 50.000 handtekeningen voor deelname aan de presidentsverkiezingen te produceren:

- Jumber Patiashvili, voormalige eerste secretaris van de Georgische communistische partij, nu leider van de Verenigde Republikeinse Partij,
- Kartlos Gharibashvili, voormalige voorzitter van de Georgische democratische partij,
- Roin Liparteliani, voorzitter van de Agrarische partij,
- Akaki Bakradze, schrijver en kandidaat van de Ilia Chavchavadze partij. Bakradze wil de grote invloed van de RF terugdringen.
- Panteleimon Giorgadze, kandidaat van de communistische partij van Georgië. Panteleimon is de vader van Igor Giorgadze, het hoofd van de veiligheidsdienst die recentelijk werd ontslagen door Shevernadze i.v.m. met de mislukte moordaanslag op hem.
- Eduard Shevernadze, zittende president. Shevernadze wordt gesteund door zijn partij, de Burgerunie van Georgië,

maar ook door twee andere partijen de Georgische Groenen en de Georgische Socialisten.

Eén van de populairste politici van het land, Aslan Abashidze, hoofd van de Adjarische Hoge raad, maakte eind augustus bekend dat hij geen kandidaat zal zijn voor de komende verkiezingen. De belangrijke oppositionele leider Ioseliana, leider van de buiten de wet gestelde paramilitaire organisatie Mchedrioni, heeft zich in september teruggetrokken als kandidaat. Dit gebeurde nadat enkele leden van zijn paramilitaire organisatie werden gearresteerd i.v.m. de mislukte aanslag op het leven van Shevernadze.

De mislukte aanslag op Shevernadze eind augustus kan eventueel gezien worden als een startschot van een gewelddadige verkiezingsstrijd. Anderzijds is politiek en geweld al geruime tijd nauw met elkaar verweven in het land.

De aanslag is door de machthebbers aangegrepen om verder af te rekenen met de paramilitaire organisatie Mchedrioni. Tevens is de aanslag voor de Duitse regering aanleiding geweest om Shevernadze een gepantserde Mercedes te schenken. Zoals veel Westerse regeringen lijkt Duitsland, de persoon Shevernadze te beschouwen als de enige stabiele factor in een potentiële heksenketel.

NIEUWE MUNTEENHEID

Na lange tijd gebruik te hebben gemaakt van een 'tijdelijke' munt, de 'coupon' is de nieuwe Georgische munt, de Lari nu eindelijk geïntroduceerd. De Franse staat heeft geholpen bij het bekostigen van het drukken van de bankbiljetten. 1 Lari is 1.000.000 coupons waard. Eind september was de wisselkoers 1,3 Lari voor 1 US\$. De Georgische overheid heeft het gebruik van de dollar en de roebel als betaalmiddel in het land vanaf heden verboden.

ONTWAPENEN VAN PARAMILITAIRE EENHEDEN

Sedert het begin van het jaar is de

Georgische overheid vrij voortvarend bezig met het ontwapenen van de paramilitaire organisaties die een groot deel van de macht in Georgië in handen kregen gedurende de eerste tijd na de onafhankelijkheid. De bekendste organisatie hiervan zijn de Mchedrioni (de ridders).

Dit heeft ertoe geleid dat de kranten in Georgië vol staan over berichten van arrestaties, illegaal wapenbezit en wapenvondsten (tot in de vergaderzalen van parlementscommissies).

Gedurende de zomermaanden zijn er verschillende ongeregeldeheden die hiermee in verband staan gerapporteerd in het Westen van Georgië, het voormalige bolwerk van de ex-President Zviad Gamsachurdia. De Georgische regering is erin geslaagd om de verschillende georganiseerde eenheden van Zviadisten (aanhangers van de overleden Gamsachurdia) langzamerhand allemaal op te nemen in het Georgisch leger.

ABCHAZIE

Zware regenval zorgde voor veel overlast in Abchazië eind juni. In de hoofdstad Suchumi was zowel de water- als electriciteitstoevoer afgesneden. Tevens werden de belangrijkste graanvoorraden voor de komende winter vernietigd. De Abchazische autoriteiten hebben de RF hulp gevraagd bij de herstelwerkzaamheden na deze natuurramp. Abchazië heeft zeer te lijden onder de boycot die de RF laat gelden voor Abchazië.

BINNENLANDSE POLITIEK

De economische situatie in Abchazië is rampzalig. Handel wordt bemoeilijkt omdat alle grenzen zijn geblokkeerd. Alleen vervoer per schip is nog mogelijk. Door de economische blokkades van Georgië en de Russische Federatie is de invloed van Turkse handelaren in Abchazië de laatste tijd snel toegenomen. Zo'n 80% van de Abchazische handel zou plaats vinden met Turkije.

Eind juli verschijnt de eerste editie van

een Georgische oppositiekraant in Moskou. Zowel Abchazische nationalisten, voormalige Gamsachurdia-aanhangers als enkele westerse idealistische intellectuelen maken deel uit van de kraant, genaamd: *Kavkazskiy Novosti*. Het eerste nummer publiceerde o.a. een gelukstelegram aan de kraant van de Ingoesetische president Ruslan Aushev.

11 september werd de vice-premier van Abchazië, Iouri Voronov, vermoord. De Abchazen staken direct een beschuldigende vinger naar Tbilisi. Voronov was behalve vice-premier ook leider van de Russische minderheid in Abchazië.

ONRUST IN GALI DISTRICT

Regelmatig worden nabij de Abchazisch-Georgische grens etnische Georgiërs geïntimideerd. Ook worden met vrij grote regelmaat auto's opgeblazen en mijnen gelegd. Recentelijk zijn vrij veel gevallen gemeld van ontvoeringen. Uitlevering vindt slechts plaats na betaling. Dit gebeurt met name in Gali district in Abchazië maar ook, zij het in mindere mate, in Zugdidi district in Georgië.

Naar aanleiding van een dergelijke ontvoering vindt er eind juni eenstaking plaats in Tbilisi. De hongerstakers, Georgiërs die gevlucht zijn uit Abchazië, willen dat de Georgische regering alle contacten met het Abchazische gezag opzegt tot de gegijzelden vrijgelaten worden. Abchazische autoriteiten stellen dat speciale eenheden van de Georgische geheime dienst verantwoordelijk zijn voor de ontvoeringen.

ONDERHANDELINGEN OVER TOEKOMSTIGE STATUS

Onderhandelingen met Georgië over de toekomstige status van Abchazië verlopen zeer traag. Abchazië wil op gelijke voet met Georgië deel uitmaken van een federale staat. Het land riep zijn soevereiniteit uit in de grondwet die in november 1994 werd aangenomen.

Tevens wil Abchazië dat de rol van de

VN en de OVSE wordt uitgebreid. Veiligheidsgaranties voor het voortbestaan van een autonoom Abchazië verleend door Georgië en de RF zijn in hun ogen weinig waard. Georgië wil dat er geen inbreuk wordt gemaakt op de territoriale integriteit van het land. De Georgische regering dient rekening te houden met een nationalistische oppositie die met geen enkel compromis met de opstandige Abchazen (noch met de Osseten) zal instemmen. Een ander obstakel vormt het vluchtelingenprobleem, waarover hieronder meer.

Georgië heeft aangeboden om hulp te verlenen aan Abchazië bij de overvloedige regenval deze zomer en het riep tevens internationale organisaties op hetzelfde te doen, maar deze moesten die hulp dan wel verstrekken via Georgisch grondgebied.

De atmosfeer tijdens de onderhandelingen wordt half september verslechterd als van Abchazische zijde wordt gesteld dat Georgië gewapenderhand het Gali-district weer wil innemen. De Georgiers menen dat dergelijke propaganda bedoeld is om de aandacht af te leiden van de Abchazische bevolking voor de rampzalige economische situatie.

VLUCHTELINGEN

Reeds 4 april 1994 werd een akkoord gesloten over de vrijwillige terugkeer van de etnische-georgische vluchtelingen die Abchazië verlieten gedurende de Abchazische onafhankelijkheidsstrijd.

In de praktijk is de terugkeer van de vluchtelingen nauwelijks op gang gekomen. Volgens de Abchazen zouden reeds 40.000 vluchtelingen zijn teruggekeerd maar van deze groep waren er in juli 1995 slechts 1500 als zodanig geregistreerd.

De eerste prioriteit binnen het vluchtelingenvraagstuk ligt bij de terugkeer van etnische Georgiers die vroeger woonden in het Gali-district dat deel uitmaakt van de *de facto* onafhankelijke Abchazische staat. Hoewel deze vluchtelingen officieel van de Abchazische

autoriteiten mogen terugkomen zijn er in de praktijk veel obstakels. Zo worden ze regelmatig op gewelddadige manier geïntimideerd. Begin juli kondigden de Abchazische autoriteiten aan dat de teruggekomen Georgiers tussen de 18 en 25 jaar voor dienstplicht in het Abchazische leger in aanmerking zullen komen. Voor de vluchtelingen is het moeilijk te aanvaarden dat hun zonen dienst vervullen in een leger waarvoor ze op de vlucht zijn geslagen.

GOS PEACEKEEPING IN ABCHAZIE

In Zugdidi vinden onderhandelingen plaats tussen Gen. Yashushev en Georgische autoriteiten. De Georgische autoriteiten willen graag dat de Russen zich inzetten voor de veiligheid van terugkerende Georgiers in Abchazië. Gen Yashushev stelt dat dat buiten zijn mandaat valt.

Desalniettemin beginnen de GOS peacekeepers, begin juli, in Abchazië met controles langs de Inguri-rivier. Voortaan zullen niet alleen de Observatie Posten (OP's) bemand zijn maar zullen ook patrouilles worden uitgevoerd om illegale oversteek van de rivier effectief te voorkomen.

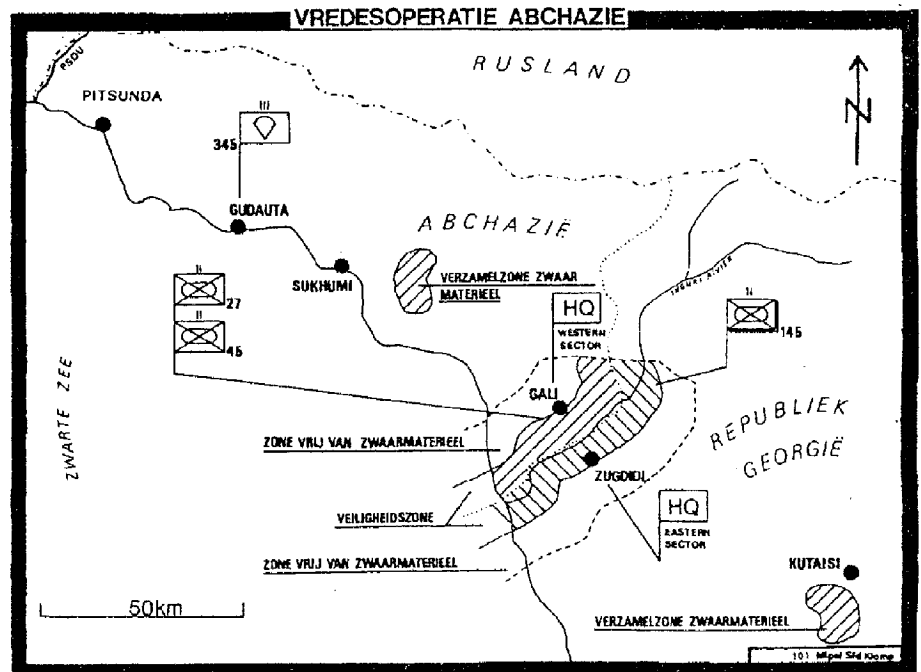
De grens tussen Abchazië en de RF is vrijwel geheel gesloten. Bij het check-

point over de Psou mogen alleen voertuigen van de VN, het GOS en het Russische ministerie van de Defensie de grens passeren.

Half augustus komt het Armeense bataljon dat deel neemt aan de GOS peacekeeping missie in opspraak. De Armeense militairen zouden betrokken zijn geweest bij overvallen en het doden van vee. Zij worden vervangen door Russische militairen. Hiermee bestaat de GOS peacekeeping-force nu volledig uit Russen.

Begin september zouden een drietal GOS peacekeepers door 30 Abchazische strijders gevangen zijn genomen en ontdaan van al hun wapens en bezittingen. De Russische peacekeepers ontkennen dat deze gebeurtenis zich heeft voorgedaan.

Recentelijk deed het gerucht de ronde dat de Georgische overheid de aanwezigheid van de peacekeeping macht niet langer zinvol acht. De Georgische minister van buitenlandse zaken heeft geprobeerd dit te ontcrachten. De GOS-eenheden zullen niet blijven als een van beide partijen de aanwezigheid niet meer wenselijk acht. Vertrek van de GOS-eenheden dreigt gepaard te gaan met nieuw geweld. Het huidige mandaat van de peacekeepers loopt af in december 1995.

OSSETIE

Eind september vierde men in Zuid Ossetië de vijfde verjaardag van de de facto onafhankelijkheid. Daarbij bliezen onbekenden het Lenin-monument op in de stad Tsjinvali. Op 2 oktober ontkomt de premier van Zuid-Ossetië, Vyacheslav Gabaraiev, ter nauwernood aan een moordaanslag toen een bom ontplofte onder het raam van zijn woning. Het is niet duidelijk wie hier verantwoordelijk is. Ondanks deze wilde protestacties en een politieke aanslagen wordt de strijd voor auto-nomie van Zuid-Ossetië voornamelijk aan de onderhandelingstafel gestreden.

HET VIERPARTIJENOVERLEG

Van 19 tot 21 juli is een gemengde commissie aan het werk gegaan om het conflict in Ossetië op te lossen. Het gaat om een zogenaamde 'quadri-partite commission', en bestaat derhalve uit vier delegaties: van de RF en Noord Ossetië, de OVSE, Zuid-Ossetië (ookwel Tshinvali district genoemd door de Georgiers, Samachablo genoemd door de Osseten) en Georgië. De commissie kwam bijeen in Tbilisi en Tshinvali. Het was de eerste keer sinds 1992 dat een officiële Zuid Ossetisch delegatie zich in Tbilisi bevond. De commissie werd voorgezeten door de Georgische vice-premier Irakli Mengharishvili.

De commissie boog zich over twee ontwerp-teksten voor de toekomstige status van Zuid-Ossetië. Eén van de RF en één van Georgië. Hoewel de verschillen tussen de teksten gering zijn, verleent de eerste een iets grotere autonomie aan Zuid-Ossetië.

Volgens de commissie bevinden zich zo'n 30.000 vluchtelingen in Noord-Ossetië. Daarvan waren er half juli 23.000 geregistreerd. Naar verluidt had 40% van de vluchtelingen een onjuist voormalig adres doorgegeven. De vluchtelingen geven adressen door van gebouwen die door de oorlog zijn beschadigd om in aanmerking te komen voor compensaties. Volgens de gegevens van de commissie zijn slechts 140 huizen van vluchtelingen volledig

verwoest en 1360 huizen zwaar beschadigd.

De commissie kwam tot het besluit om voor 1 september over te gaan tot politieke onderhandelingen. Bij de onderhandelingen zal bemiddeld worden door de RF. De OVSE en Noord Ossetië zullen aanwezig zijn als waarnemers.

De RF pleit voor het afslanken van de gemengde peace-keeping macht in Ossetië. In Ossetië experimenteert men met een soort do-it-yourself peacekeeping waarbij drie bataljons, één van het GOS, één van Zuid Ossetië en één van Georgië de vrede moeten handhaven. Een probleem hierbij is dat sommige leden van de bataljons ook gevochten hebben gedurende Ossetische onafhankelijkheidsstrijd.

Eind juli stelt de 'minister van buitenlandse zaken' van Zuid-Ossetië dat hij bereid is met Georgië samen te werken 'op gelijke voorwaarden'. Zijn doel als minister van buitenlandse zaken van een niet-erkende republiek omschrijft hij als het ontwikkelen van diplomatieke en economische relaties met bevriende staten dat zijn, aldus Medoyev, Abchazië, Dagestan, Kabardino-Balkarië, Adyghee, Nagorno Karabach, Gagauzië, Dnjestrië en de Krim.

REGIONALE POLITIEK

ARMENIE

In de maand juli ontstond er wat spanning tussen het Georgische parlement en Armenië nadat Armenië een oude kerninstallatie heropende. Shevernadze heeft geprobeerd om dit onderwerp niet te veel politieke lading te geven.

BULGARIJE

Begin juli wordt er een afspraak gemaakt over een toekomstige veerverbinding over de Zwarte Zee tussen het Bulgaarse Burgas en de Georgische stad Poti. Dit veer kan een belangrijke verbinding gaan vormen tussen het Midden Oosten (met name Iran, Irak) en Europa.

RUSSISCHE FEDERATIE

De Russische Federatie steunt sinds

ruim een jaar de Georgische regering, nadat ze eerder de Abchazen steun verleende in hun gewapende strijd. Voor deze alliantie wissel van de RF heeft Georgië wel een knieval moeten maken. Georgië is soeverein en onafhankelijk maar met name het buitenlandse beleid dat het voert wordt bepaald op de achtergrond de RF in gedachte. We zouden kunnen spreken van de Finlandisering van Georgië. 15 september werd een nadere specificatie van eerdere militaire akkoorden getekend door de Russische premier Tchernomyrdin en Shevernadze. Volgens het akkoord krijgt de RF vier algemene militaire bases in Georgië (waarvan twee op Abchazisch grondgebied!).

Georgië is bereid de RF in haar regionale belangen te steunen mits de RF Georgië steunt in het oplossen van de problemen in Abchazië en Ossetië.

Russische autoriteiten zijn niet altijd even voorzichtig in hun uitlatingen over de lokale conflicten. In juli noemde de voorzitter van de Russische Federale Raad, Shumeiko, Ardzinba een crimineel net zo schuldig aan misdaden als Doedayev.

Op 10 juli werd een akkoord gesloten waarin de RF belooft Georgië te helpen bij het herstellen van het elektriciteitsnet van Georgië.

VERENIGDE NATIES

De VN opende in de maand juli een missie in Abchazië. De missie zal zich vooral gaan bezig houden met het monitoren van de mensenrechten situatie in Abchazië.

De VN-waarnemers worden door de Georgische overheid bekritiseerd om hun volstreekte nutteloosheid. Hoewel Georgië de VN erkentelijk is dat het de territoriale integriteit van het land wil handhaven, vindt de regering dat de VN meer zou moeten doen voor de veiligheid van etnische Georgiers in het Gali-district. In de ogen van de Georgiers zou een verbetering plaats vinden als de VN zijn RHQ in Abchazië verplaatst van de plaats Pitsunda naar Gali.

TURKIJE

Tussen Suchumi (Abchazië) en Trebizond (ookwel Trapsus genaamd in Turkije) varen schepen met smokkelwaar (o.a. wapens, narcotica en Turkse strijders van Abchazische origine). De Georgische minister van buitenlandse zaken heeft er eind juni bij Turkse collega op aangedrongen dat er een eind zou komen aan deze leveranties.

De betrekkingen leken begin augustus wat te verbeteren door een Turks-Georgische afspraak over het openen van een nieuwe grenspost in de Zuid-Georgische provincie Samtskhe-Jakheveti (Arkhalsike district). Tot nu toe was er slechts één, overbezette, grensovergang tussen de twee landen (nabij Arpi in Adjarie). Tevens zijn er plannen voor de bouw van een spoorlijn van Georgië naar Turkije. Het belangrijkste zijn echter plannen voor een oliepijpleiding van Poti (Georgië) naar de Turkse havenplaats Ceyhan, die half oktober een vastere vorm hebben aangenomen.

Middels een economisch akkoord met Georgië heeft Turkije, begin september, een krediet toegezegd van 50 miljoen US\$ in eerste instantie en nog een 100 miljoen in een latere fase. Mogelijk is deze financiële steun een voorwaarde voor de aanleg van de voornoemde pijpleiding.

TURKMENISTAN

Georgië heeft een grote schuld uitstaan bij Turkmenistan voor gasexporten uit het verleden. Sinds 1 januari 1995 ontvangt Georgië geen gas meer. De regering doet er alles aan om tot een vergelijk te komen met de Turkmenen.

TATARSTAN

Georgische autoriteiten stellen dat Tatarstan (eigenzinnige deelstaat van de RF) in het geheim steun verleent aan de Abchazen. De Tatarstaanse Izhevsk autofabrieken zouden worden gebruikt om wapens te produceren voor de Abchazen. Izhevsk ligt in Udmurtia.

SLEUTELPERSONEN IN CONFLICTEN IN ABCHAZIË EN OSSETIE

GEORGIE

President	Eduard Shevernadze
Premier	Otar Patsatsia
Minister van binnenlandse Zaken	Shota Kviriaia
Minister van buitenlandse Zaken	Aleksandr Chikvaidze
Minister van Defensie	Lt Gen Vardika Nadibaidze
Minister van Volksgezondheid	Avtandil Jorbenadze
Parlementsvoorzitter	Vakhtang Goguadze

ABCHAZIE

President	Vladislav Ardzinba
Minister van Binnenlandse Zaken	Davit Gulua
Minister van Buitenlandse Zaken	Leonid Lakerbaia
Parlementsvoorzitter	Sokrat Dzhindzholia

ABCHAZISCHE PARLEMENT IN BALLINGSCHAP

Algemeen Voorzitter	Tamaz Nadareishvili
Voorzitter ministerraad	Zurab Erkvania

OSSETIE

Voorzitter van de Zuid-Ossetische raad van Ministers	Vyacheslav Gabarayev
Minister van Buitenlandse Zaken	Dmitiriy Medoyev

VN EN CVSE

Speciale vertegenwoordiger van de VN	Edouard Brunner
Hoofd van de CVSE missie in Georgie	Dieter Boden

GOS PEACEKEEPERS

Commandant van de GOS peacekeeping macht in Abchazië	Gen Vasiliy Yakushev
Commandant van de GOS peacekeeping macht in Ossetië	Gen Anatoliy Merkulyev

REFERENDUM VAN EEN "DEMOCRATISCH" GEKOZEN LEIDER

Smi M.G. Geusebroek.

Buurlanden hopen het stilletjes maar Saddam en zijn bevolking spreken het hardop uit. Hij mag nog zeven jaar het bewind voeren over Irak.

Dat staat nu wel vast na het tellen van de stemmen waarin de bevolking in een farce-vertoning alleen ja of nee over een nieuwe ambtstermijn van 7 jaar voor Saddam mocht stemmen (tegenkandidaten waren er niet). Saddam organiseerde het referendum nadat 2 van zijn dochters met hun mannen waren overgelopen, waaronder de minister van Industrie Kamel Hassan tevens architect van het Iraaks geheime wapenprogramma. Op deze wijze laat hij zien na een aantal tegenslagen nog steeds de leider van de Irakezen te zijn. Op het stembiljet diende men naam en adres in te vullen. Dat verklaart de massale opkomst van de 7,5 miljoen stemgerechtigden. Slechts een verdwaalde stem was tegen het aanblijven van Saddam.

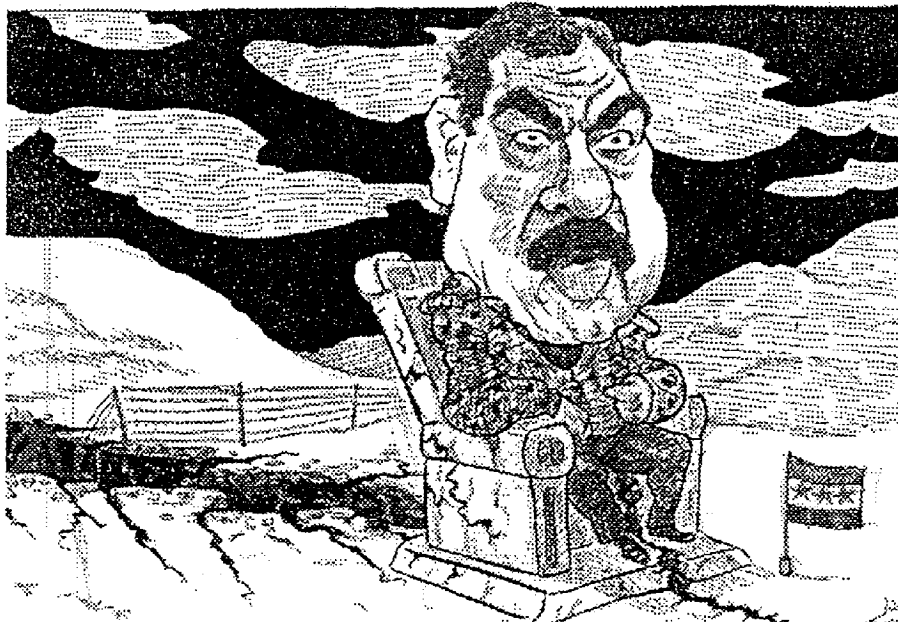
Dat het volk niet anders kan dan met een unaniem ja voor hun huidige leider te stemmen is volstrekt duidelijk, maar dat de buurlanden van Irak interesse hebben in zijn aanblijven is wellicht opmerkelijk. Waarom zouden juist zij voor Saddam kiezen? Het lijkt alsof de regering Clinton er alles aan doet om Saddam van het toneel te laten verdwijnen, terwijl andere Arabische leiders niet zo blij zullen zijn over zijn heengaan. Want, hoe dan ook, zij blijken baat te hebben bij een leider die sterk genoeg is om Irak bij elkaar te houden, tegelijkertijd te verzwakt om het zijn buurlanden moeilijk te maken, voldoende onder VN-druk staat om

geen olie te mogen verkopen en zo aan banden ligt dat hij geen rol van betekenis kan spelen in de interne Arabische verhoudingen.

Welke alternatieven kunnen er mogelijk zijn als Saddam zou verdwijnen? In het eerste scenario verdwijnt Saddam en valt Irak uiteen in een Koerdisch, soennitisch en sjiietisch deel en niemand volgt Saddam op. In het tweede scenario wordt Saddam opgevolgd door een andere Saddam (familie of een sympathiserende generaal). De derde mogelijkheid is dat er een vriendelijke Saddam opstaat, een verlichte dictator die sterk genoeg is om Irak bij elkaar te houden en keurig genoeg is om het Arabisch-Israëlische vredesproces, de regionale stabiliteit en westerse economische belangen te accepteren. Deze laatste mogelijkheid zou de rust in de regio alleen maar frustreren, want men ziet een pro-Amerikaanse leider als bedreiging.

Saoedi Arabië zou zich geschaad voelen, immers het opgelegde olieëmbargo zou worden ingetrokken en Irak zou de wereld overspoelen met olie waardoor de wereldprijs zal dalen, iets wat ten koste van de Arabische olieinkomsten zal gaan. Daarbij komt dat de Arabische wereld niet echt van veranderingen houdt.

De uitslag van het referendum valt samen met de bespreking van het rapport van Rolf Ekeus, hoofd van de speciale commissie voor ontmanteling van Iraakse massavernietigingswapens, die direct rapporteert aan de Veiligheidsraad van de VN. Hierin komt naar voren dat Saddam in de jaren na de Golfoorlog de VN om de tuin heeft geleid, door verder te gaan met de ontwikkeling van chemische, biologische en nucleaire wapens, ondanks het verbod van de VN. Hieruit blijkt dat waarheid schuilt in de opmerking van Thomas L. Friedman die in de New York Times schrijft: "Saddam is een slecht mens maar er zijn zoveel mensen die 's nachts voor hem bidden dat hij nog eens in de hemel komt".

Middle East International 25 augustus 1995

FRANKRIJK MAAKT EINDE AAN COUP

Adj de Rooij

Op 4 oktober startte Frankrijk "Operatie Azalea" en maakte daarmee een einde aan de zeven dagen durende coup van de huurling "kolonel" Bob Denard. Denard probeerde de Franse interventie te voorkomen door de macht snel over te dragen aan een interimregering. De coup heeft echter de economische en politieke instabiliteit van de tropische archipel meer dan duidelijk gemaakt. Voor dit overzicht is o.a. gebruik gemaakt van de volgende bronnen: Telegraaf, Volkskrant, NRC, Le Monde, The Times, Mail & Guardian

DE ISLAMITISCHE FEDERALE REPUBLIEK VAN DE COMOREN

De eilandengroep (3 grote en een aantal kleintjes) behoren tot een van de kleinste en armste staatjes van Afrika. De oppervlakte bedraagt ca 5% van Nederland en het heeft een inwonertal van ca 450.000 mensen. 80% Van de bevolking is werkzaam in zelfvoorzienende landbouw of in de produktie van stagnerende exportgewassen op de plantages, zoals: vanille, kopra, kruidnagel en ylang-ylang (t.b.v. de Franse parfumindustrie). De grote bron van inkomsten is de toeristenindustrie en de jaarlijkse Franse financiële steun, 60% (17 miljoen dollar) van het totale budget.

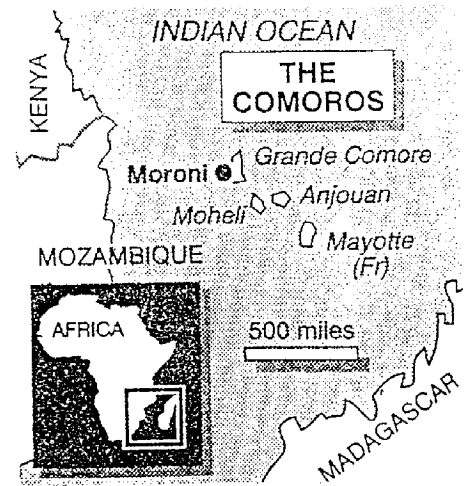
De eilanden hebben lang onder Arabische invloed gestaan tot de Fransen het in 1841 overnamen, die het op de klassieke koloniale manier bestuurden. In 1975 werden de eilanden zelfstandig, m.u.v. Mayotte dat de voorkeur gaf om onder Frans gezag te blijven. In 1978 tekenen de Fransen met de Comoren een wederzijds defensieverdrag waarbij Frankrijk toezegt bij buitenlandse interventie de Comoren te helpen. Jaarlijks ontvangen de Comoren financiële militaire hulp (25.3 miljoen Francs in 1994). De ruggegraat van het leger wordt gevormd door een ca.

400 man sterke Presidentiële Garde. Het reguliere leger bestaat uit zo'n 1000 militairen waarvan ca. 500 man Gendarmerie, die autonoom optreedt. De laatste 20 jaar kenmerken zich door meerdere machtswisselingen waar Denard met zijn huurlingen de hand in hebben gehad. De huidige president Saïd Mohammed Djohar wordt verdacht van o.a. corruptie en heeft om het huidige begrotingstekort te dichten de salarissen van ministers en ambtenaren verlaagd en de belasting voor alle regeringsambtenaren verhoogd.

"KOLONEL" BOB DENARD

De nu 66 jarige Bob Denard start zijn carrière als 15 jarige bij de marine in Indo-China. In 1953 verruult hij het leger voor de (koloniale) politie in Marokko. In 1954 wordt hij gearresteerd voor vermeende betrokkenheid bij een (mislukte) aanslag op de linkse Franse premier Pierre Mendès-France. Na een korte carrière als vertegenwoordiger in keukenmateriaal komt hij als huurling terecht in Zaire (Katanga). Na enige maanden keert hij terug in Frankrijk en opent een garage in Bordeaux. Al snel verruult hij zijn baan weer voor die van huurling en is betrokken bij conflicten in oa. Jemen, Rhodesië, Angola, Nigeria (Biafra), Iran (Koerdistan), Gabon en Benin.

Als in 1975 de Comoren onafhankelijk worden, wordt met hulp van Denard president Achmed Abdallah afgezet en vervangen door Ali Soilih. Vanwege zijn vergaand socialistisch bewind en grillig gedrag wordt in 1978 Soilih door Denard en 30 huurlingen afgezet en vervangen door Abdallah. Soilih wordt vermoord. Denard wordt als bevrijder ontvangen. Denard vat een liefde op voor het eiland, trouwt er, bekeert zich tot de Islam en krijgt het Comorees staatsburgerschap en de rang van kolonel. Onder druk van andere Afrikaanse landen, die zich storen aan het opzichtig gedrag van deze blanke huurling, moet Denard vertrekken.

LeMonde, oktober 1995

Denard keert echter spoedig terug en wordt hoofd van de ca 600 man sterke presidentiële garde, die hij traint en commandeert gedurende 12 1/2 jaar. Zuid-Afrika betaalt de garde en in ruil daarvoor openen de Comoren de grenzen voor het Apartheidsregime. Zuid-Afrikaanse toeristen bevolken het eiland en via de Comoren bereiken Zuid-Afrikaanse wapens de Renamo rebellen in Mozambique. Hij staat Zuid-Afrika toe een militaire luisterpost te bouwen om zodoende het scheepvaartverkeer en de ANC trainingskampen in Tanzania te kunnen volgen. Denard trekt op de achtergrond aan de touwtjes en drukt politieke tegenstand de kop in. In 1989 komt de president Abdallah om tijdens een woordenwisseling waar Denard bij aanwezig is. Frankrijk stuurt 200 parachutisten naar Mayotte en Denard wijkt uit naar Zuid-Afrika.

Ondanks een veroordeling bij verstek vanwege zijn aandeel in de coupoging in Benin (1977) gaat Denard in februari 1993 naar Frankrijk. Hij wordt op 5 april tot vijf jaar voorwaardelijk veroordeeld en mag het land niet uit. Op de Comoren wordt hij bovendien gezocht in verband met de moord op president Ahmad Abdallah in 1989. Tijdens het proces krijgt hij veel steun van gepensioneerde leden van de Franse geheime dienst die een goed woordje voor hem doen.

In de gevangenis bevindt zich intussen een van zijn trouwe luitenanten en voormalig lid van de presidentiële garde, de Kapitein Ayouba Combo, die

veroordeeld is voor zijn aandeel in de coup van 1992. Vanuit de gevangenis plant hij de huidige coup en vraagt Denard om hulp. Denard vindt bovendien de zittende president een dictator die zich schuldig maakt aan corruptie en onbehoorlijk bestuur. Bob Denard zegt een "ereschuld" te hebben aan het eiland en keert op 28 september met ca. 30 huurlingen terug naar de Comoren om de impopulaire president Said Mohammed Djohar af te zetten en de "democratie" te herstellen. Hij kent dus zeer goed de weg, heeft een netwerk aan contacten en heeft enige lokale steun.

OVERZICHT VAN DE GEBEURTENISSEN

donderdag 28 september

Kolonel Bob Denard landt met ca 30 huurlingen op de Comoren en wordt daarbij gesteund door ca. 400 Comorese militairen van het ca 1000 man sterke garnizoen. Denard installeert zijn hoofdkwartier in de barakken van het kamp Kandani waar zich tevens de voornaamste wapenvoorraden bevinden. De coupplegers veroveren het vliegveld. De daders van de coup van 26 september 1992, waaronder de twee zonen van de vorige president Abdallah en kapitein Combo. President Djohar wordt gevangen genomen, evenals de legercommandant Azali Asumany, en overgebracht naar kamp Kandani.

Premier Mohammed Caabi el-Yachrourou en de commandant van het Comorese leger vluchten de Franse ambassade in. De premier vraagt Frankrijk om interventie evenals de minister van binnenlandse zaken Ali Allaoui die op dat moment in Parijs verblijft.

De Gendarmerie doet niet mee met de coupplegers maar doet ook niets om ze tegen te houden.

vrijdag 29 sept

Loyaal gebleven regeringstroepen hebben het vliegveld van Moroni heroverd. Daarbij komen ten minste 7 mensen om het leven, 5 gendarmes en 2 huurlingen.

In de loop van de middag vallen de

radio- en televisiezender in handen van de coupplegers. Frankrijk alarmeert haar 4000 militairen in Djibouti, Réunion en Mayotte, waar ca 260 legionairs gelegerd zijn. De economische hulp (100 miljoen Franc in 1994) wordt tijdelijk stopgezet.

Kapitein Ayouba Combol wordt door Denard aangesteld als voorzitter van een militair overgangscomité.

Vanuit Djibouti vertrekt 's morgens het bevoorradingschip La Somme. Dit schip kan voorraden meenemen die een mogelijke interventie moeten ondersteunen.

Op het vliegveld van Mayotte landen meer militaire toestellen (C-160 Transall) dan normaal gebruikelijk is.

zaterdag 30 sept en maandag 1 oktober

Tijdens demonstraties uiten zo'n 5000 mensen hun blijdschap met het vertrek van president Djohar. Tijdens een van de demonstraties worden ook leuzen tegen Denard geroepen. Kapitein Combo verklaart dat er spoedig verkiezingen zullen worden gehouden. Denard zou slechts een kleine rol hebben gespeeld en niet van plan zijn om op het eiland te blijven.

De politieke partijen zijn verdeeld. Een aantal van de 25 partijen is weliswaar blij met het vertrek van Djohar maar is niet blij met de huurlingen.

Frankrijk stuurt enkele schepen naar de Comoren.

maandag 2 en dinsdag 3 oktober

Het gewone leven komt weer langzaam op gang. Kapitein Combo Abouya maakt bekend dat de 3 belangrijkste oppositiepartijen de Comoren zullen besturen tot aan de verkiezingen begin 1996. Hij zegt de macht binnen 2 dagen over te dragen aan de 3 burgerpresidenten, Mohammed Taki Abdoul Karim, Daid Ali Kemal en Tamou. De laatste is secretaris-generaal van de machtige Udzima partij en eist, in tegenstelling tot de andere presidenten, dat de huurlingen zo snel mogelijk het eiland verlaten. De presidenten hebben de opdracht een nieuwe regering te vormen die aan de VN zal vragen om de organisatie van de presidentiële verkiezingen op zich te nemen. De presidenten worden het echter niet eens

over wie de verkiezingen gaat organiseren en er dreigen twee regeringen te ontstaan. Men is het wel eens over de huidige president; die zal niet meer terugkomen.

Franse schepen kruisen inmiddels voor de kust van Moroni.

Op Mayotte zijn inmiddels een speciale eenheid en inlichtingspecialisten aangekomen. Samen met het detachement van het vreemdenlingenlegioen bedraagt deze interventiemacht nu ca 350 man. Ook het fregat Floréal en de patrouilleboten Boudeuse en la Rieuse zijn inmiddels gearriveerd met aan boord een 20 tal commando's.

woensdag 4 okt

Bij dagaanbreken landen ca 100 Franse militairen per heli en rubberboten of bereiken zwemmend de kust. Hun opdracht is het veiligstellen van de twee vliegvelden en de Franse Ambassade.

Aan het einde van de ochtend beheersen Franse speciale eenheden beide vliegvelden waarna nog eens 500 militairen met 8 transportvliegtuigen landen.

De Comorese premier Caabi Elyachrourou die zich in de Franse ambassade had verschanst, vormt enige uren na de landing een regering van nationale eenheid.

De troepen trekken eerst naar het centrum van Moroni en later naar de barakken van het belangrijkste garnizoen waar Denard zich verschanst. Denard laat tegen de avond president Sahid Djohar gaan. De rebellen hebben zich enkele uren na de interventie aan de Fransen overgegeven om een bloedbad te voorkomen.

Denard weigert echter de wapens neer te leggen maar is wel bereid te onderhandelen over een eervolle aftocht.

donderdag 5 oktober

De onderhandelingen zijn afgebroken. De Fransen eisen een onvoorwaardelijke overgave. Bob Denard wordt om 1330 lokale tijd (1030 GMT) gearresteerd door de Franse GIGN (interventie groep v.d. Nationale Gendarmerie) en de Franse generaal Delenbac, die de operatie "Azalea"

leidt. De andere 28 huurlingen worden bij de poort van het kamp hardhandig gefouilleerd.

De coup heeft het leven gekost aan tenminste 8 personen waarvan 4 rebellen en er zijn ca 10 gewonden, waaronder een huurling en 2 journalisten.

Vrijdag 6 okt

De Gendamerie heeft de 300-400 Comorese militairen die aan de coup hebben deelgenomen aangehouden. President Djohar is 's morgens uit het ziekenhuis Saint Denis op het Franse eiland Réunion ontslagen. Hij is daar naartoe gebracht voor een algemeen medisch onderzoek. Hij zal daar voor een nog onbekende tijd blijven. Denard heeft op het vliegveld van Mayotte (Pamandzi airport) tijdens een tussenstop om 18.00 uur van de staatsprocureur Lallier een internationaal arrestatiebevel overhandigd gekregen.

Zaterdag 7 okt

Denard is 's morgens 7 okt op het vliegveld in Villacoublay aangekomen, waar hij onder escorte van de Gendarmerie voor de rechter Perdry in Parijs zal worden voorgeleid. De Franse troepen zijn begonnen met het terugtrekken uit de Comoren. Parijs heeft de economische samenwerking weer hervat na een week opschorting. De president heeft de wens uitgesproken naar de archipel terug te willen keren. De Franse regering zegt dat hij vrij is te gaan waar hij wil en dat hij slechts gast is van de Franse regering op Réunion.

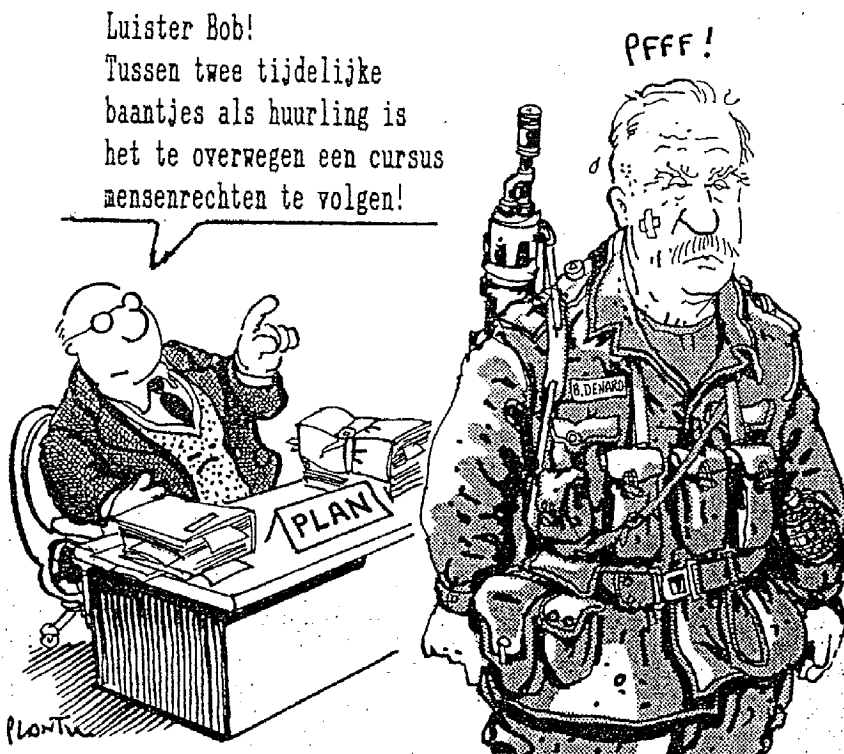
Enige uren na de Franse interventie is een nieuwe regering gevormd. De eerste minister, Caabi el Yachrourou, zal als interim president de regering

van nationale eenheid voorzitten. Deze nationale eenheid bestaat uit 10 leden die alle politieke partijen vertegenwoordigen, m.u.v. een coalitie van 6 oppositiepartijen. Hij heeft amnestie beloofd aan alle militairen die aan de coup hebben deelgenomen. Er worden verkiezingen beloofd die waarschijnlijk in december moeten plaatsvinden. Het is op aan hem om binnen de drie resterende maanden de politieke partijen, die meer dan ooit verdeeld zijn, bij elkaar te brengen.

De Comorese regering heeft Frankrijk gevraagd haar eenheden daar te houden om de veiligheid op het eiland te garanderen en het leger te trainen. Frankrijk zal vermoedelijk daar tijdelijk ca. 200 militairen gestationeerd houden.

President Djohar beschouwt zichzelf nog steeds als de president van de Comoren en erkent de regering van nationale eenheid niet. De laatste vindt de terugkeer van de president echter niet wenselijk. De nieuwe minister van buitenlandse zaken, Abdallah Mouzawoir, doet een beroep op de wijsheid die er gezien zijn leeftijd, zijn persoon en zijn afkomst moet zijn. Volgens Mouzawoir is dit land kwetsbaar geworden door een management dat niet voldeed aan de verwachtingen van de bevolking.

Op 9 okt is de nieuwe overgangsregering geïnstalleerd. Sommige oude ministers weigerden de sleutels van hun bureaus over te dragen en spraken van een nieuwe "coupoging".

Le Monde, oktober 1995

WESTELIJKE SAHARA, MAROKKAANS JA OF NEE?

Smi M.G. Geusebroek

Voor dit overzicht is o.a. gebruik gemaakt van de volgende periodieken: de Volkskrant, het NRC Handelsblad, the International Herald Tribune, the Economist, the Economist Intelligence Unit Limited 1994, Koninklijk Instituut voor de Tropen.

Marokko werd, na een koloniale periode van 44 jaar, in 1956 onafhankelijk van Frankrijk en Spanje. Vanaf het midden van de 17^e eeuw werd het land door de Alawi-dynastie geregeerd, totdat er in 1912 een Frans-Spaans "protectoraat" werd opgelegd.

MAROKKO

Het Marokkaanse koninkrijk ontleent haar legitimiteit c.q. identiteit aan de tweeledige rol van haar koning, als politiek leider en als hoofd van de gelovigen (amir al-muminin). In Marokko is Koning Hassan II al meer dan 30 jaar (sinds 1961) aan de macht. Hij is voorzitter van het rechtcollege en stelt als zodanig rechters aan en is hij hoofd van de Oelema's (de Marokkaanse schriftgeleerden). De ministers worden door de koning benoemd en kunnen door hem ontslagen worden. De koning kan bovendien het parlement ontbinden en per decreet zelf regeren. Halverwege de jaren 60 was dit meer regel dan uitzondering. Hij heeft (na een mislukte staatsgreep door het leger en een mislukte aanslag door de luchtmacht) ook de leiding over de strijdkrachten naar zich toegetrokken.

In 1977 deed een beperkte mate van democratie in Marokko haar intrede. In de periode dat koning Hassan II aan de macht is, laveert hij op diplomatieke wijze tussen de pro-democratische stromingen en de islamitische fundamentalisten. Marokko is een meer democratisch gezind land dan Algerije en daardoor is het moslim-fundamentalisme gematigder dan het buur-

land. Daarom pleiten de oppositiepartijen (Islamitisch) er al jaren voor de fundamentalistische beweging te legaliseren, ondanks de negatieve ervaring in Algerije.

ECONOMIE

De belangrijkste inkomsten van Marokko worden gevormd door de verkoop van fosfaat (Marokko heeft tweederde van de wereldmarkt in handen) en de inkomsten uit landbouw (waaronder ook de hasj-teelt). Ondanks het officiële verbod van koning Hassan II hasj te telen zijn de inkomsten jaarlijks 2,5 miljard dollar (eentiende van het bruto nationaal produkt). Ook heeft Marokko belangrijke inkomsten van het geld dat emigranten jaarlijks naar familie in Marokko sturen (± 11 miljard dollar). Marokko geeft sinds 1976 jaarlijks 40% tot 50% van het nationaal budget uit aan het militaire apparaat. Daardoor is de schuldenlast van het land enorm opgelopen. De rentebetaling op de huidige schuld vergt meer dan de staat zelf kan opbrengen. Marokko moet jaarlijks 2 miljard dollar aan rente betalen.

WESTELIJK SAHARA

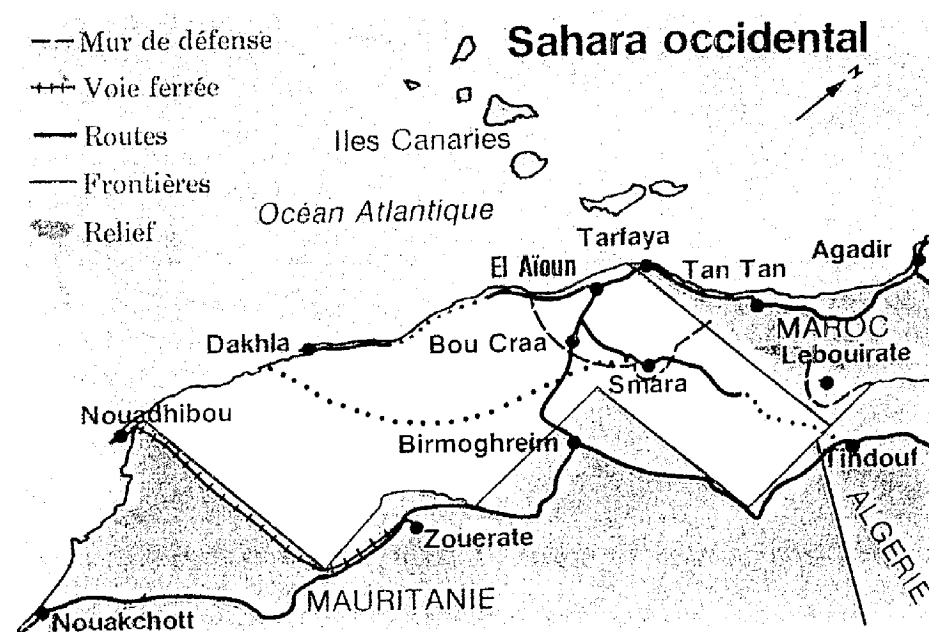
Toen het protectoraat werd opgegeven

bleven drie enclaves onder Spaans bestuur bestaan. De enclave Sidi-Ifni werd in 1969 terug gegeven aan de Marokkaanse regering, terwijl de enclaves Ceuta en Melilla, ondanks luide protesten van Marokkaanse zijde, nog steeds onder Spaans beheer vallen. Tevens claimde het koninkrijk andere achtergelaten delen van de Maghreb (Arabische landen waar, vanuit Saoedi Arabië gezien, de zon ondergaat) nl. de Spaanse (Westelijke) Sahara, Mauretanië en delen van de Algerijnse Sahara, op grond van het feit dat deze gebieden deel uitgemaakt zouden hebben van de dynastieke Alawierfenis.

Na een korte oorlog met Algerije (in 1963) heeft Marokko zijn aanspraak op delen van de Algerijnse Sahara en Mauretanië laten vallen. De claim op de Westelijke Sahara bleef daarentegen overeind en werd de inzet van een grote diplomatieke campagne.

Na een kort gewapend conflict, vertrok Spanje in 1976 uit de Westelijke Sahara en werd dit gebiedsdeel opgedeeld over Marokko en Mauretanië. Vanaf eind 1975 vecht Marokko een gewapend conflict uit met de onafhankelijkheidsbeweging in de Westelijke Sahara "het Polisaris front" ofwel Polisario¹.

Polisario, die al jaren een politieke "strijd" voert, wordt logistiek en

De verschuivende Defence Wall

¹ *Frente por la Liberación de Sanguia el Hamra y Rio de Oro*

militair gesteund door Algerije. De beweging beschouwt zichzelf als de authentieke vertegenwoordiger van de bevolking van de Westelijke Sahara. De Polisario regering in ballingschap bevestigt dat de "Sahrawi Arab Democratic Republic" (SADR, zoals zij de Westelijke Sahara noemt) door 71 landen wordt erkend, in Afrika alleen al zijn dat er meer dan 30. Dit is ook de reden waarom Marokko zich terug heeft getrokken uit de Organisatie van Afrikaanse Eenheid (OAE).

Toen in 1979 Mauretanië zich terug trok uit de Westelijke Sahara annexeerde Marokko tevens de Mauretanië sector. Hiervoor gebruikte het Marokkaanse leger van 1980 tot en met 1987 de tactiek van de verschuivende "defence wall" waar-door Marokko 4/5 deel van de Westelijke Sahara in handen kreeg.

STATUS QUO

Het gebied wordt thans in noord zuid richting doorsneden door de meters-hoge defence Wall met aan de oostzijde Polisario en aan de rijkere westzijde het Marokkaanse leger. In het door Marokko bezette gebied leven de Saharanen in een soort politiestaat tussen de "gedeporteerde" Marokkanen. Maar het grootste deel van de Saharanen leeft, verjaagd door het Marokkaanse leger, in een tentenkamp in Algerije (bij de plaats Tindouf). Daar zitten naar schatting 150.000 Saharanen in afwachting van een oplossing voor de situatie.

De Westelijke Sahara is, anders dan de naam doet vermoeden, een rijk land aan mineralen (fosfaat, barium, koper, lood, etc.).

Dit is dan ook een van de redenen waarom Marokko al lange tijd een oplossing voor het conflict tegenhoudt. Het maakte gebruik van militaire en financiële hulp door Frankrijk, de VS en de conservatieve landen van het Midden Oosten om het gebied bij het koninkrijk in te lijven. Doordat Marokko zich gefocust had op de

Westelijk Sahara, organiseerde de koning in 1975 de zogenaamde "Green March" die de mobilisatie van Marokkanen naar dit gebiedsdeel inhield. De diepere bedoeling was dat bij een eventuele volkstelling een meerderheid van de inwoners van de Westelijke Sahara zou kiezen voor aansluiting bij Marokko boven autonome soevereiniteit.

In 1981 ging koning Hassan II akkoord met een dergelijk referendum maar tot op heden is zo'n volkstelling uitgebleven. In augustus 1988 is een, door de VN opgesteld, vredesplan met de nodige reserves door de twee conflicterende partijen (de Marokkaanse regering en Polisario) aanvaard. De plannen om het langverwachte referendum in 1992 te houden (over zelfbestuur van de Westelijke Sahara), werden opnieuw gefrustreerd vanuit Marokkaanse zijde. Het twistpunt ging over de vraag wie er wel en niet mochten stemmen. Uiteindelijk stemde de VN in met een Marokkaans voorstel om niet alleen de mensen mee te laten stemmen die geboren zijn in de Westelijke Sahara, maar ook zij die van Saharaanse ouders afkomstig zijn, zouden mee mogen stemmen. Zo'n lijst bleek drie maal groter dan de lijst van inwoners die aanwezig waren toen Spanje zich terug trok uit dit gebiedsdeel. Hernieuwde pogingen van de VN om een compromis te bereiken m.b.t. het juist samenstellen van deze lijst hebben de VN gedwongen het referendum in 1994 weer uit te stellen. In november 1994 bezocht de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Boutros Boutros-Ghali, Noord-Afrika in een poging een oplossing te vinden voor het conflict rond de Westelijke Sahara. Daartoe hebben de VN de Minurso opgericht. De organisatie Minurso heeft twee doelstellingen; het staakt het vuren bewaken tussen Polisario en Marokko; het begeleiden van een toekomstige referendum in het gebied.

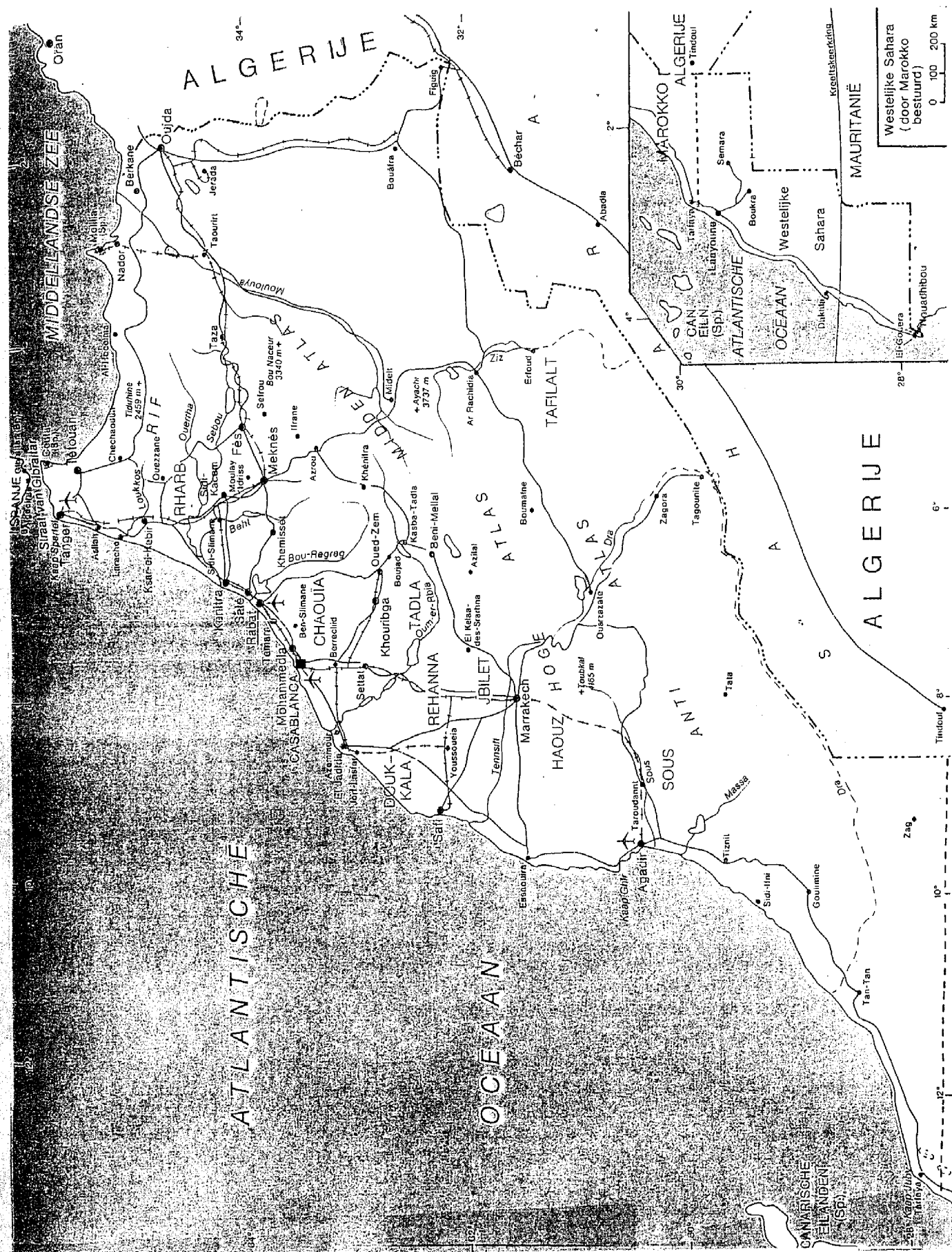
Eind oktober 1994 beloofde Koning Hassan II dat als de verzetsbeweging

Polisario het referendum over onafhankelijkheid van de Westelijke Sahara zou winnen, Marokko zich uit het gebied zal terugtrekken. Hij voegde daar wel aan toe dat in een dergelijk geval de sympathisanten van Marokko bedreigd zouden kunnen worden met volkerenmoord en dat Marokko de benodigde middelen voor zelfverdediging zou achterlaten. Niettemin denkt hij dat de bewoners van de Westelijke Sahara vóór aansluiting met Marokko zullen stemmen. Ondertussen gaat Marokko door met het sturen van Marokkanen naar de Westelijke Sahara die daar als ingezetene van het land later aan een referendum mee moeten doen

RECENTE ONTWIKKELINGEN

Begin november 1994 werd de eerste economische top voor het Midden-Oosten en Noord-Afrika gehouden in Casablanca. De conferentie was eensluidend een doorslaand succes. In aanwezigheid van een groot aantal Westerse landen spraken Arabische bewindslieden en vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven met hun tegenhangers uit Israël, een land waarvan ze voorheen officieel het bestaan ontkenen. Tijdens de top werden o.a. plannen besproken voor de oprichting van een regionale ontwikkelingsbank met in het verschiep de mogelijkheid voor het creëren van een vrijhandelszone voor Noord-Afrika en het Midden-Oosten.

Polisario heeft begin juli 1995 drie weken achtereen zijn medewerking aan het referendum opgezegd vanwege de veroordeling door Marokko van acht Saharaanse jongeren en de poging van de regering in Rabat tienduizenden immigranten uit Marokko te laten registreren. Nadat koning Hassan de gevangenisstraffen had verminderd en dankzij bemiddeling van enkele leden van de VN zegde Polisario toe weer vertrouwen te hebben in het door de VN georganiseerd registratieproces.

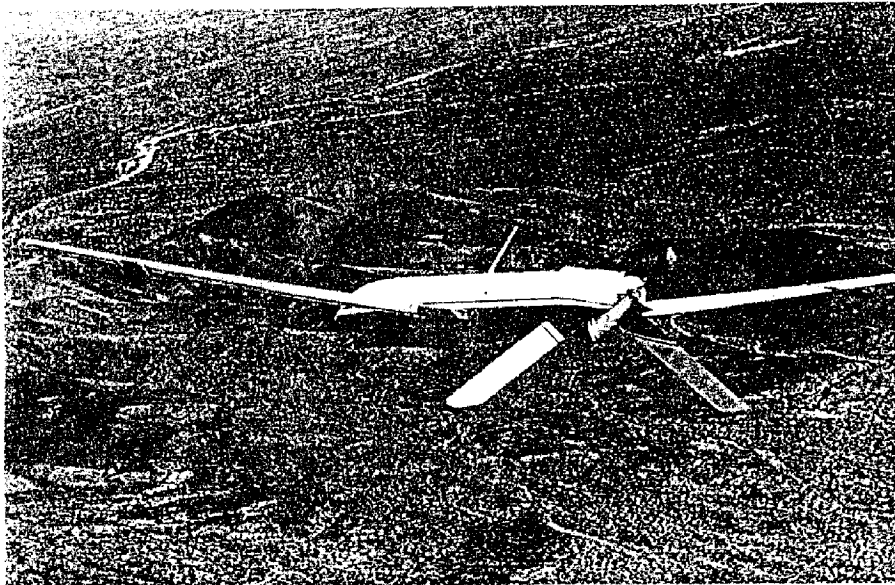

UAV'S IN BOSNIË-HERCEGOVINA

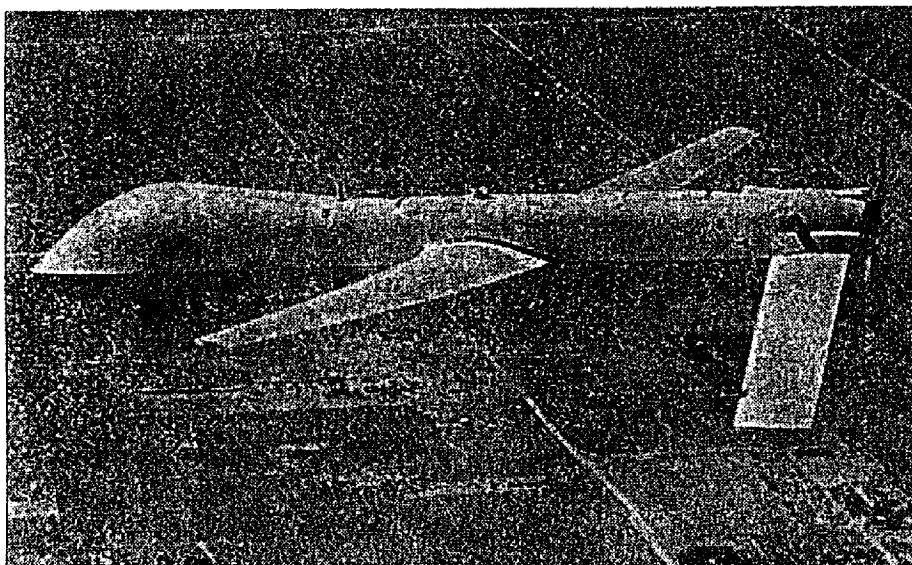
Adj A.W.Breurkes

De eerste inzet van drones (een type UAV) vond plaats in Vietnam. Ze werden gebruikt als onbemand radiografisch bestuurd doel om de vijandelijke luchtverdediging te misleiden. In de tachtiger jaren zijn de Israëliërs begonnen met het ontwikkelen van onbemande verkenningsvliegtuigen en hebben hierin het voortouw genomen. In andere landen zoals Amerika, Frankrijk, Engeland en Duitsland stond men enigszins terughoudend tegenover deze ontwikkeling. Tijdens de Golfoorlog

van 1991 bleek de inzet van UAV's een grote bijdrage te leveren aan de benodigde informatie over de vijand. Men kon direct of binnen een zeer kort tijdsbestek beschikken over informatie, die nodig was voor het uitvoeren van een actie. Naar aanleiding van deze ervaringen zijn bovengenoemde en andere landen met een revolutionaire ontwikkeling begonnen. Dit heeft geresulteerd in de ontwikkeling van zeer geavanceerde UAV's, zoals de Amerikaanse Tier I Gnat 750 (afbeelding 1) en de Tier II Predator (afbeelding 2).

afbeelding 1 (Jane's BSS)

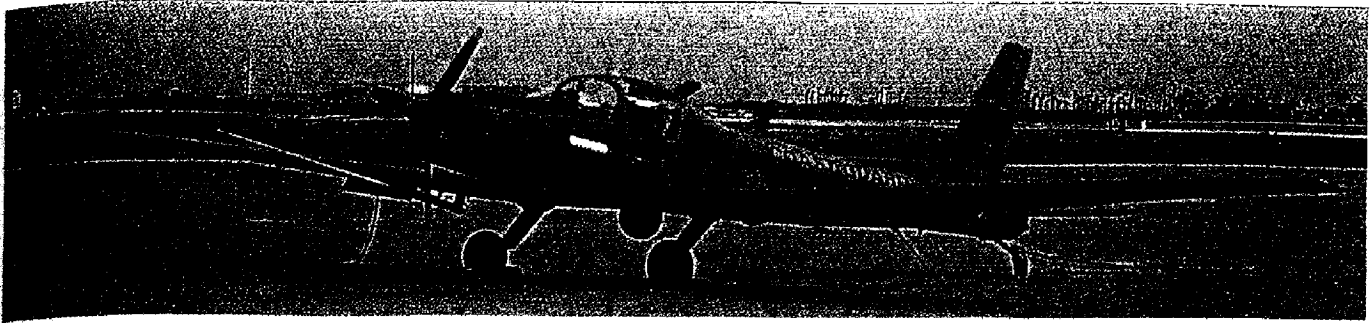

afbeelding 2 (Jane's Defenc Weekly)

INZET

Op 14 februari 1994 werd door de Amerikanen (CIA) vanuit Albanië de eerste UAV, de gemodificeerde Gnat 750, boven B-H ingezet. Het doel van de verkenningen boven B-H is het opsporen van artillerieopstellingen en verplaatsingen van eenheden. Dit gebeurt o.a. met verkenningsvliegtuigen en UAV's. De inzet van verkenningsvliegtuigen boven B-H is i.v.m. de vijandelijke luchtverdediging niet vrij van risico's. Om toch gegevens te verkrijgen van dit gebied, zonder het risico te lopen van verlies van duurzame middelen, heeft men o.a. gekozen voor het gebruik van UAV's.

De inzet vanuit Albanië met de Gnat 750 gaf veel communicatie problemen tussen de UAV en het grondstation. De Amerikanen hebben enige tijd gebruik gemaakt van het vliegtuig de Schweizer RG-8A Condor (afbeelding 3). De RG-8A vloog boven B-H en heeft dienst gedaan als relayeestation. Dit toestel, met piloot, kon slechts drie uur in de lucht blijven en was uiterst kwetsbaar voor luchtafweergeschut. Naar aanleiding van deze problemen is men uit Albanië weggegaan en hebben de Amerikanen het systeem op het eiland Brac (zuid van Split) in Kroatië gestationeerd. Er zouden op dit moment al twee Gnat 750 systemen op dit eiland aanwezig zijn. Vanaf januari 1995 opereren de Amerikanen met de Predator vanuit de plaats Gjader in Albanië. Door de aanwezigheid van zowel de Gnat 750 als de Predator is het mogelijk om 24 uur per dag B-H af te zoeken.

afbeelding 3 (World Airpower Journal)

TIER I GNAT 750

Dit toestel is in 1988 ontwikkeld, maakte zijn eerste vlucht in 1989 en behoort tot de categorie Medium Altitude Endurance (MAE) UAV's. Het complete systeem bestaat uit drie UAV's, een grondstation en communicatie middelen.

TECHNISCHE GEGEVENS

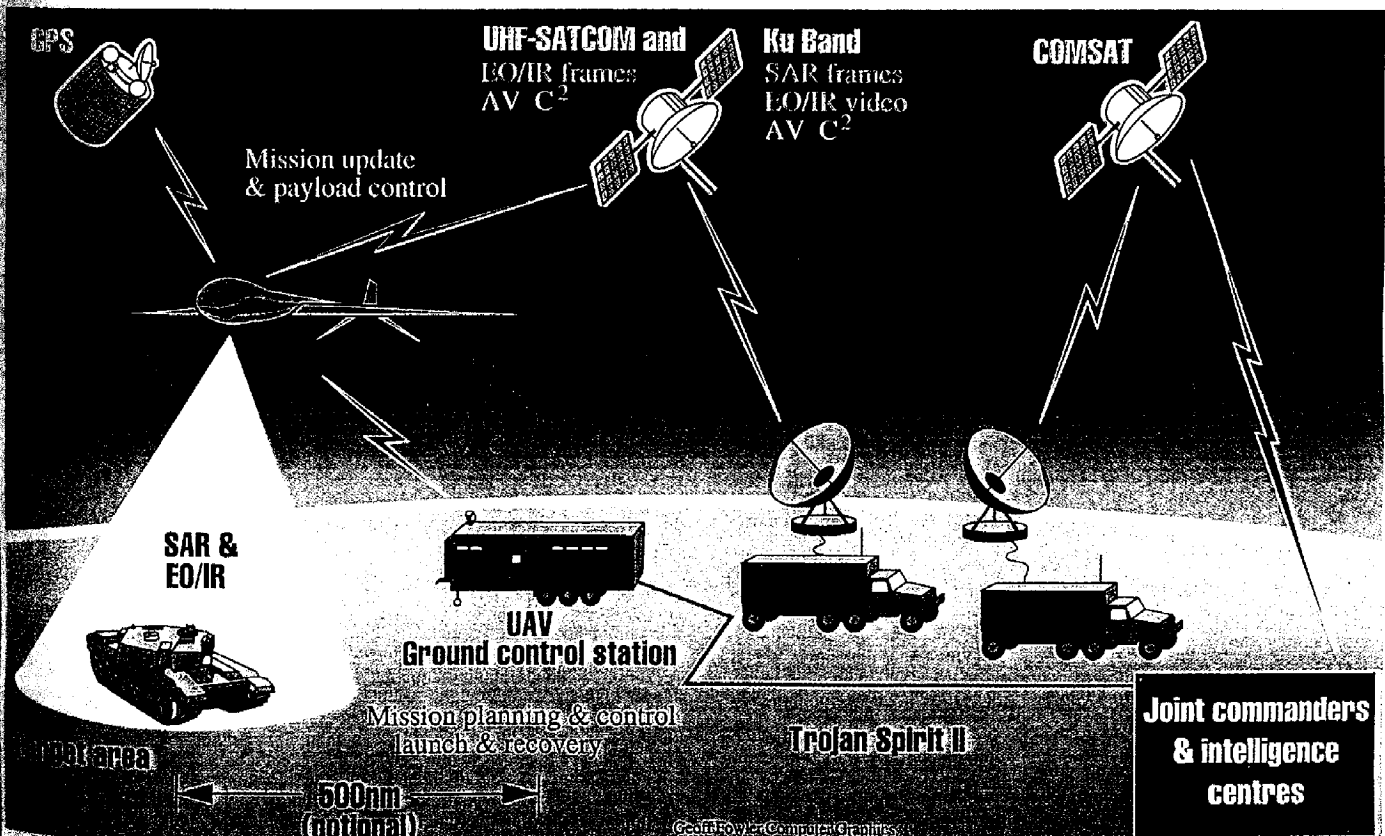
Fabrikant: General Atomics
 Duur van de missie: max 40 uur
 Motor: 1 x Rotax 912 Kolben, achterin geplaatst
 Aandrijving: propeller, achter geplaatst
 Max hoogte: 25.000ft
 Spanwijdte: 10,75 m
 Lengte: 5,00 m
 Max afstand tot grondstation: 800 km

Max af te leggen afstand: 2800 km
 Instrumentarium: FLIR- (Forward looking Infra Red), TV-, IR-sensoren en communicatieapparatuur (tot gewicht 64 kg)
 Inzet: all-weather; dag en nacht

TIER II PREDATOR

Dit toestel is ontwikkeld uit de TIER I Gnat 750, maakte zijn eerste vlucht op 3 juli 1994 en zou pas in 1996 beschikbaar zijn. Het behoort net als de Gnat 750 tot de categorie MAE UAV's. Door de grote behoefte aan dit systeem in B-H is het ontwikkelingsprogramma versneld uitgevoerd en vanaf januari 1995 konden de Amerikanen over de Predator beschikken. Het complete

systeem (afbeelding 4) bestaat uit 3 UAV's, een grondstation voor het aansturen van de UAV (direct of via de radar en de satelliet), twee Humvee voertuigen (afbeelding 5) met ieder een radar (afbeelding 6). Eén van de radars dient voor het aansturen van de UAV. De andere radar wordt voor communicatiedoeleinden gebruikt om o.a. de gegevens te verzenden die van de UAV afkomstig zijn. Dit communicatiesysteem wordt de Trojan Spirit II genoemd. De Predator zelf kost \$1 miljoen, het grondstation \$1,2 miljoen en de Trojan Spirit II \$2 miljoen. Op een hoogte van 1000 ft is de Predator niet meer te horen en op 3000 ft zelfs niet meer visueel waar te nemen.

afbeelding 4 (World of Defence '95)

afbeelding 5 (Jane's Defence Weekly)

TECHNISCHE GEGEVENS

Fabrikant: General Atomics
 Duur van de missie: max 40 uur
 Motor: 1 x Rotax 912 Kolben
 Aandrijving: propeller, achter geplaatst
 Max hoogte: 25.000ft
 Max afstand tot grondstation: 930 km
 Spanwijdte: 14,75 m
 Lengte: 8,14 m
 Af te leggen afstand: 5500 km
 Instrumenten: FLIR, TV-, (TE)SAR-,
 EO/IR-sensoren en communicatie-
 apparatuur (tot gewicht 204 kg)
 Inzet: all-weather; dag en nacht

De (TE)SAR (Tactical Endurance Synthetic Aperture Radar) sensor heeft de mogelijkheid om 800 m links en rechts van de vluchtroute en tot een diepte van 11 km diep doelen te detecteren met een minimale grootte van 30 cm. In de neus van de Predator zijn in een ronddraaiende koepel de volgende EO (Electro Optical) sensoren geplaatst:
 -IR systeem
 -kleuren TV-camera met x10 zoomlens
 -TV-camera met een lens, die een

brandpuntsafstand heeft van 900mm, welke op 4,8 km personen kan identificeren
 -een laserafstandsoeffer tot 10 km.

VOOR- EN NADELEN

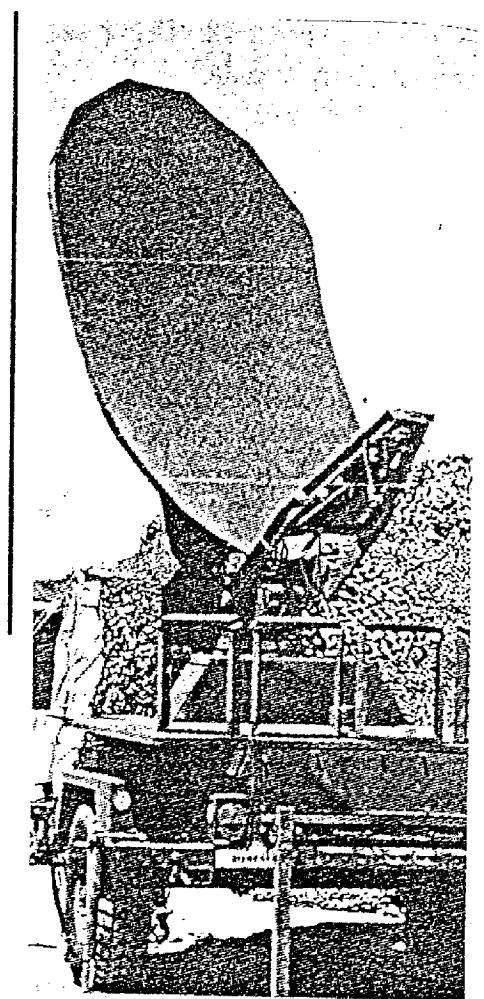
Zowel aan het inzetten van verkenningsvliegtuigen als aan UAV's zijn voor- en nadelen verbonden, die van invloed zijn op de keuze van het verkenningmiddel.

De voordelen van het gebruik van een UAV t.o.v. een vliegtuig zijn:

- goedkoper in aanschaf
- minder duur opgeleid personeel (geen dure piloot)
- langer in de lucht
- direct of binnen een zeer korte tijd gegevens beschikbaar
- snel naar een andere locatie
- detectie zeer lastig

De nadelen zijn:

- gevoelig voor weersinvloeden
- afhankelijk van een goede communicatie tussen het grondstation en de UAV
- beperkt in het meenemen van sensoren v.w.b. het gewicht.

afbeelding 6 (Jane's Defence Weekly)

TOEKOMST

Of de UAV's in de toekomst de verkenningsvliegtuigen zullen gaan vervangen is nog maar de vraag. De technische ontwikkelingen en de praktijkervaringen, die nu worden opgedaan in B-H, zullen een grote bijdrage leveren tot een ander denkpatroon in de tactische inzet van deze verkenningmiddelen. Daarnaast zullen de ter beschikking staande financiële middelen in dit alles een niet te onderschatten rol spelen.